

24. møde i forskningsudvalget: mandag, d. 16. november 2020, kl. 13.00 – 16.00

REFERAT

Sted: Mødet afholdes digitalt

Deltagere: Claus Holm, Hanne Knudsen, Katja Brøgger, Dorte Kousholt, Kirsten Elisa Petersen (til 15.00), Venka Simovska, Karen Valentin, Helle Plauborg (til 14.30), Henrik Vase Frandsen, Ning de Coninck-Smith, Laura Gilliam, Ulrik Brandi, Ditte Winther-Lindquist, Kristine Kabel, Henrik Nitschke

Afbud: Søren Smedegaard Bengtsen, Uffe Jankvist, Cathrine Hasse, Dorthe Staunæs, Christian Christrup Kjeldsen

Dato: 18. december 2020
Ref: HN

Side 1/6

Godkendt referat

1. Godkendelse af dagsorden. V./CH

Ad 1:
Godkendt.

2. Fremtidens forskningsorganisering på DPU

Oplæg om erfaringer og muligheder, herunder den forestående 5-års-evaluering af de fire 'gamle' forskningsprogrammer. V/CH

Ad 2:
CH opridsede historikken bag de nuværende organiseringsformer indenfor forskningen, herunder resultater, rejste spørgsmål og formidlede institutledelsens holdning og umiddelbare forslag til den videre proces, herunder evaluering af fire programmer og beslutning om den fremtidige forskningsorganisering. Oplægget var støttet af ppt, som er vedlagt referatet som bilag.

Udvalget havde følgende kommentarer til oplægget:

- Det er udmærket med tværgående programmer og afdelingsenheder. Men enhedernes status er uklar, og der bør være mere plads til enhederne til den eksterne kommunikation. Det er ikke noget problem, at der er mange enheder, kun skal de have en mere fremtrædende placering på websitet, da det vil styrke den eksterne kommunikation.
- Det er vigtigt ikke hele tiden at skifte organisering; der skal være tid til udvikling over mange år i de forskellige grupperinger.

- Der er grund til at være opmærksomhed på, at de ph.d.-studerende ofte mangler tilknytning til et veldefineret forskningsmiljø. I forhold til evalueringen af forskningsprogrammerne er det vigtigt at inkludere ph.d.-perspektivet.
- Det er godt, at det er hele organiseringen, der indgår i de kommende drøftelser. Det er vigtigt at organiseringen understøtter alle forskere og ikke kun dem, der passer ind i et forskningsprogram.
- Det er pt. uklart, hvilken forbindelse der er mellem programmer og afdelinger. Nogle steder ser det ud, som om der er en meget tæt forbindelse, mens programmerne andre steder er reelt tværgående.
- Afdelingslederne skal inddrages i evalueringen, der skal favne bredere end en evaluering af programmerne. Afdelingslederne kender enhederne, og deres viden skal i spil. Og ph.d.-programlederne skal inddrages i forhold til de ph.d.-studerendes perspektiv.
- Evalueringen bør følges op af erfaringsudveksling i forhold til, hvad der fungerer godt, mindre godt og hvorfor. Der kan være en tendens til, at grupperinger, hvad enten der er tale om afdelinger, programmer eller enheder, lukker sig om sig selv og mister nysgerrigheden i forhold til de andre miljøer.
- Kunne vi lave en booklet eller lignende om de seneste fem års indsatser med fremhævelse af indsatser, resultater...?

CH rundede diskussionen af med at sige, at IL's holdning er, at der umiddelbart er gode grunde til at fastholde organiseringen og i hvert fald at fastholde de aftalte 5-års-evalueringer, inkl. selv-evalueringer, af forskningsprogrammerne. Men det var også CHs indtryk, at man fra institutledelsen delte interessen i et helhedsperspektiv på de efterfølgende diskussioner af den fremtidige organisering. Det kan betyde, at sovende enheder skal vækkes eller lukkes ned, hvis der ikke er aktivitet. Det ligger med andre ord institutledelsen på sinde, at organiseringen rent faktisk lever op til at være dynamisk, dvs. der kan lukkes og åbnes for programmer og enheder.

CH vil udvirke, at der udarbejdes et oplæg til IL og FU om den konkrete tilrettelæggelsen af evalueringen af forskningsprogrammerne, et overblik over en samlet evaluering af forskningsorganisering som også omfatter enheder og de efterfølgende diskussioner.

3. Orientering om og drøftelse af rapporten *Arts Research and Talent Development, Key Figures 2020*.

Bilag: <https://medarbejdere.au.dk/fakulteter/ar/forskning-og-eksternt-samarbejde/>

Bilag: PPT med udvalgte tal, hvor der er korrigeret for antal VIP på DPU, IKS og IKK. Præsenteres på mødet af HN.

Ad 3:

På mødet præsenterede HN udvalgte tal om hjemtagning af eksterne midler og publikationsmønstre på de tre institutter på Arts, og hvor der var korrigeret i forhold til antal medarbejdere på institutterne. Det sidste sker ikke i Arts-årsrapporten.

Tallene viser (se bilag), at DPU og IKK langt hen ad vejen ligner hinanden i en sådan type sammenligning, mens IKS har en højere hjemtagning af eksterne midler og også ligger højere i forhold til antal publiceringer og BFI-point. Der er en lille usikkerhed om publiceringer, da det ikke har været muligt at korrigere for det faktum, at IKS har ca. 50 flere ph.d.-studerende end DPU. Usikkerheden drejer sig om, i hvilket omfang de ph.d.-studerende bidrager med publiceringer inden for de tre kategorier, der er med i sammenligningen (specielt tidsskriftartikler og i et mindre omfang bidrag i bøger/antologier indgår i artikelbaserede afhandlinger, men der er ingen viden om omfanget pt.).

Medlemmer af udvalget havde følgende kommentarer og spørgsmål:

- Hvad bliver synligt, og hvad bliver usynligt, når man producerer den slags tal: Hvad med monografier, bliver de bare et tal og vægtes de ikke for lavt BFI-mæssigt?
- Når vi er steget i kategorien antologier, skyldes det måske, at det er svært at komme igennem i de gode tidsskrifter?
- Dekanen siger, når han er på besøg, at vi skal publicere, hvor det giver mening og ikke tænke på BFI-point. Bør vi ikke lytte til det?
- Udløser BFI mange penge til instituttet?
- Ansøgninger er linket til CV'er, så BFI er ikke ligegyldigt, hvis DPU-forskere vil være konkurrencedygtige i forhold til en stor del af de eksterne midler.
- Har de to andre institutter samme 60/40%-ordning vedrørende frikøb, som vi har på DPU? Undervises der lige så meget på de to andre institutter som på DPU?
- Er vi godt nok repræsenteret i de relevante faggrupper i BFI-systemet, så DPU-relevante tidsskrifter kan komme op på niveau 2?

- Tal er et magtinstrument, men de præsenterede tal her er gode nyheder for DPU. Der er sket en bevægelse fra antologier til tidskrifter. Engelsksprogede artikler er også steget.

HN svarede, at alle de tre institutter har samme regler for frikøb i forbindelse med hjemtagning af eksterne midler. Alt andet lige må man tro, at IKK'erne underviser mere end DPU'erne, da der er 36% flere H-VIP IKK'ere, mens de tjener 200 mio. kr. på uddannelserne mod DPU's 100 mio. kr. (i meget runde tal). IKS'erne underviser sikkert mindre, da de også er 36% flere H-VIP end på DPU og tjener nogenlunde det samme på uddannelserne som DPU – og dertil har de ca. 50 flere ph.d.-studerende, der også bidrager i undervisningen. Og endeligt har de grundet deres store hjemtag af eksterne midler større frikøb for seniorforskerne. Men der foreligger ingen konkrete målinger af dette.

CH afsluttede diskussionen med at sige, at DPU skal fortsætte sin internationaliseringsstrategi såvel som fastholde sit stabilt høje ansøgningsniveau. Begge indsatsområder udgør baggrunden for, at DPU har ændret profil på kort tid. Det er flot og godt gået af alle medarbejdere. Og det er for eksempel også konkret baggrunden for hjemhentning af bevillinger fra DFF i de seneste tre år, og efter en årelang tørkeperiode. Det er virkelig godt, at DPU er lykkedes med at hjemtage midler, der trækker på forskernes egne ideer. Det var intentionen. EU-bevillinger bliver et af de næste naturlige skridt, der rent faktisk kan tages. Forandringen af DPUs profil er ikke færdig, men DPU har et anderledes og stadigt bedre omdømme nationalt og internationalt end tilfældet var for 5 år siden. Det er der grund til at være stolt af som DPU'er.

4. Status på DPU's økonomiske situation

Orientering v. CH.

Ad 4:

CH orienterede om, at den netop afsluttede fremskrivning af DPU's budgetter til 2024 viser, at DPU befinder sig i meget stram økonomisk situation. DPU ender i 2020 ud med et godkendt underskud på omkring 9 mio. kr. og med en stigende tendens i budgetoverslagsårene, hvis ikke DPU gør noget aktivt for at ændre tallene. Det er der flere årsager til, bl.a. er vores fornyede masteruddannelser presset af en uventet dårlig markedssituationen, der ser ud til at præge hele EVU-området inden for det pædagogiske område. Derudover er vores basisbevilling faldet stabilt over de seneste år, bl.a. på basis af de tal, der netop er diskuteret. Det er allerede iværksat besparelser på Asterisk, Pædagogisk Indblik og i TAP-bemanningen i sekretariatet, hvor flere ledige stillinger ikke opslås. Derudover er der budgetteret med en såkaldt naturlig afgang blandt VIP, om end den er svær at estimere

præcist.

Frem mod 2024 skal DPU gå mod et minus på 4 mio. kr. og IKS, der har tilsvarende udfordringer, skal gå mod minus 2 mio. kr. frem mod 2024.

IKK fastholder et overskud pga. af deres store uddannelsesindtægter. IKS forsøger at fastholde et højt niveau for hjemtagning af eksterne midler.

På DPU vil der blive plads til fire nye adjunktstillinger i 2021 for at følge op på tidligere ansættelser og sikre et juniorlag. "Tenure track-programmet" for professorniveauet skal aktiveres i årene fremover for at sikre avancementsmuligheder for lektorerne. Målet er at undgå afskedigelser. En ny BA-uddannelse ville være lykken for DPU, men der er ikke noget, der tyder på, at det bliver aktuelt inden for en kort tidshorisont.

5. Orientering

a) Høringssvar fra fakultetet vedrørende rapporten Analyse af den fremtidige biblioteksbetjening ved Aarhus Universitet.

Bilag:

- 1) Biblioteksanalyse 10_07_2020
- 2) Faglig kvalificering af biblioteksanalyse 02.11.2020
- 3) Arts-medlemmernes kommentarer til rapporten 16.8.2020

Ad 5:

Ning de Coninck-Smith, der er medlem af Arts-biblioteksgruppen, orienterede om indholdet i analysen og de bekymringer, der gør sig gældende på Arts. Specielt er der bekymring for den planlagte forringede adgang til bogsamlingerne og nedskæringer på de lokale biblioteker, da den aktive omgang med de fysiske bogsamlinger m.v. er en vigtig del af forsknings- og uddannelsesaktiviteterne på Arts, hvorimod BSS ikke i samme grad ser dette som et problem. Det er også et problem med de stigende licensbetalinger for adgangen til vigtige databaser, hvor der på AU er dårligere adgang end fx på KU.

VIP anvender det fysiske bibliotek mindre end tidligere, og der blev efterspurgt tal for dette – og for de studerendes brug af de fysiske bogsamlinger. Biblioteksudviklingen bør være en fælles sag for de danske universiteter, så der må samarbejdes om, hvad fremtidens service skal bestå i.

6. Eventuelt

Ad 6:

Intet under eventuelt.

FORSKNINGSORGANISERING

BAGGRUND
FORMÅL
NUVÆRENDE ORGANISERING
RESULTATER
SPØRGSMÅL
VIDERE PROCES

DISPOSITION

- BAGGRUND: Hvorfor drøftelse af forskningsorganisering?
- FORMÅL: Hvilke strategiske formål skal den nuværende forskningsorganisering bidrage til at realisere?
- ORGANISERINGSFORMER: Hvilke formålsbeskrivelser knytter sig til de forskellige organiseringsformer?
- RESULTATER: Hvilke resultater, styrker og svagheder, knytter sig til den nuværende organisering?
- SPØRGSMÅL: I hvilket omfang bidrager organiseringsformer til sit forudsatte formål?
- VIDERE PROCES: Hvilke processer skal igangsættes?

BAGGRUND

- Hvorfor drøftelse af forskningsorganisering?
 - Ved at evaluere og udvikle ledelses-, organisations- og arbejdsformer, som bedst støtter DPUs forskning, såvel den disciplinært orienterede som den tværdisciplinære. Evalueringen vil ske i sammenhæng med evaluering af de eksisterende program- og centersatsninger ultimo 2020/primo 2021 samt med evalueringen af satsningen 'Fokus på forskning' som beskrevet i indsats 2 nedenfor.

OVERORDNEDE FORMÅL MED ORGANISERING (1)

Bidrage til

- At tydeliggøre forskningsprofilen
- Styrke peer review publicering på internationalt niveau
- Styrke og fokusere instituttets profil som nationalt orienteret myndighedsrådgiver
- Styrke renommé som internationalt kraftcenter og attraktiv arbejdsplads for forskning i uddannelse og pædagogik (Kilde: DPU strategi 2015-2020)

OVERORDNEDE FORMÅL FORSKNING (2)

”DPU vil i strategiperioden 2020-2025 fortsætte med at konsolidere sig som et stærkt forskningsmiljø, der bidrager såvel til at fremme og forny identifikation og løsning af pædagogiske og uddannelsesmæssige udfordringer som til en original og eksperimenterende forskning, der udfordrer og fremmer udvikling af pædagogisk teori, metode og praksis. (...) ”

DPU vil skabe råderum for forskningssatsninger:

1. Ved regelmæssigt at prioritere, forme og understøtte **mellem 5-10 tværdisciplinære og midlertidige satsninger** som forholder sig til eksisterende og fremtidige udfordringer. (...)
2. Ved i forlængelse af **AUs rammekontrakt med UFM** at etablere og udvikle strategiske samarbejder og satsninger på 0-18 års området. (...)
3. Ved **at evaluere og udvikle** ledelses-, organisations- og arbejdsformer. (...)(Kilde: DPU Strategi 2025)

NUVÆRENDE ORGANISERINGSFORMER

1. Afdelingsorganisering i form af **forskningsenheder**: Selvinitierede enheder (...) der i udgangspunktet afspejler den enkelte afdelings forsknings- og uddannelsesområder. Referer til afdelingsleder med ansvar for kvalitetssikring, antal og relevans.
2. Organisering på tværs af afdelinger eller institutioner i form hhv. **programmer og centre**:
 - Kravene til et forskningsprogram er, at det opnår høj videnskabelig kvalitet og gennemslagskraft, genererer netværk nationalt og internationalt og hjemtager midler. Refererer til institutleder/viceinstitutleder for forskning med ansvar for udpegning, antal og kvalitetssikring.
 - Kravene til et center vil typisk også være, at det opnår høj videnskabelige kvalitet(se beskrivelse af program)
3. 'Dynamisk forhold' mellem organiseringsformer.

NUVÆRENDE ORGANISERINGSFORMER (2)

1. Nationalt Center for Skoleforskning (NCS):

- Styrke dansk forskning i dagtilbud og skole – især
- Bidrage til bedre koordinering og tættere samarbejde – især med PH'erne
- Sikre at forskningen bliver til gavn for og formidles til dagtilbud og skoler i hele landet.

...Aarhus Universitet støtter initiativet ved at tildele DPU i alt 20 mio. kr. over 5 år af universitetets strategiske midler. **Midlerne vil primært gå til en styrkelse af skoleforskningsmiljøet via fastansættelser af forskere** ved DPU, Aarhus Universitet, og i mindre omfang til opstart af projekter.

...Aarhus Universitet ved dekanat/rektorat laver **regelmæssige opfølgning og vurdering på indsatsens resultater.**

SPØRGSMÅL

1. I hvilket omfang bidrager enheder til at forskningsbasere uddannelser og profilere den enkelte afdelings forskning?
2. I hvilket omfang har det enkelte program eller center profileret såvel program som DPU ved at opnået høj videnskabelig kvalitet og gennemslagskraft, genereret netværk nationalt og internationalt og hjemtaget midler. (Jf. midtvejsevaluering og kommende 5-års evaluering af forskningsprogrammer)
3. I hvilket omfang har NCS bidraget til at ændre DPUs profil.

Resultater - programmernes og centers bidrag på baggrund af samtaler før og om midtvejsevalueringer

Styrker

- Fællesskaber om forskellige forhold, interesse i metodologi, interesse for bestemt genstandsfelt, ansøgningsfællesskab, etc.
- Bidrager til stigende publicering i international sammenhæng
- Relativ høj (ansøgningsfrekvens om) ekstern finansiering
- Relativt god forskningsformidling
- Relativt netværksskabende

Svagheder

- Fragmenteret, ikke tilstrækkeligt fokuseret produktion og samarbejde set i relation til formålsformulering
- For lav de facto tilslutning og deltagelse i programmets aktiviteter – har vi en ‘free rider’ problematik?
- Programmerne har (for) forskellige profiler, forskellig indsats og resultater set i relation til kriterierne om publicering, gennemslagskraft/nybrud, netværk, formidling og bevillinger.

Resultater - enheders bidrag, hvad ved vi?

Styrker

- ...

Svagheder

-

Resultater - NCS

- Opgørelser som udformes hen over dekanatet og med præsentation for rektor/bestyrelse i form af regelmæssige opfølgninger på strategiske satsninger fra AUs side.

Indikatorer:

- Netto-tilgang af faste VIP, skoleforskning
- Projektmidler i NCS i samarbejde m. aftagere/prof.højskoler (mio. kr.)
- Netværks- og samarbejdsskabelse for eksempel akademi for madkundskabsdidaktik, for test,
- Formidling og synlighed: Konferencer, deltagelse i offentlig debat, udgivelse af Pædagogisk Indblik.

INSTITUTLEDELSENS HOLDNING

- NUVÆRENDE ORGANISERING **FASTHOLDES UMIDDELBART**, EVENTUELT VIDEREUDVIKLING I FORLÆNGELSE AF EVALUERING(ER):
 - DEN NUVÆRENDE ORGANISERING ER RELATIVT UNG, OG HAR BRUG FOR MERE **TID OG EVALUERING** FØR, DER TAGES STILLING TIL AT ÆNDRE DEN – ELLER DELE AF DEN.
 - PROGRAMMER OG CENTRE ER IKKE '**SLUTEVALUERET**', ENHEDER IKKE EVALUERET, NCS ER LØBENDE EVALUERET, MEN IKKE AFSLUTTET, ETC.
 - BEHOV FOR ÆNDRINGER/JUSTERINGER?:
 - I FORHOLD TIL PROGRAMLEDELSE OG STYRING?
 - I FORHOLD TIL ANTAL OG INDHOLD AF ENHEDER I FORHOLD TIL TYDELIGGØRELSE AF AFDELINGERS PROFIL?
 - I FORHOLD TIL BEHOV FOR DISCIPLINÆRE HHV. INTERDISCIPLINÆRE SATSNINGER.

VIDERE PROCES...

1. November: Præsentation, drøftelse og tilbagemelding fra forskningsudvalget på institutledelsens holdning.
2. December: Anden runde drøftelse i institutledelsen med henblik på at kvalificere den videre proces .
3. Januar/februar: Opfølgende beskrivelse af tidsplan og rammer for eventuelt kommende justeringer eller ændringer som tager højde for evalueringsproces(ser).
4. E2021: Justeret eller ændret forskningsorganisering træder løbende og senest i kraft E2021.

EKSTERN EVALUERING (1)

Formål er at afdække "...i hvilken udstrækning det er lykkedes programmet at etablere en markant international og national (aner)kendt forskningsprofil set i relation programmets formåls- og idébeskrivelse. Herunder vil det eksterne evalueringspanel foretage en egentlig vurdering af programmets væsentligste videnskabelige og forskningsformidlende publiceringer."

EKSTERN EVALUERING (2)

Materialer til brug for evalueringspanelets vurdering:

- En selvevaluering
- Programmets formålsbeskrivelse, herunder evt. revisioner og tillæg hertil.
- Programmets 10 væsentligste publikationer efter eget valg
- Oversigt over VIP-årsværk, der har indgået i programmet i 5-års perioden
- Oversigt over publicering ved udtræk fra forskningsdatabasen efter 2020 registrering i PURE (cirka marts 2021)
- Oversigt over forskningsansøgninger/-bevillinger i hele perioden.
- Materiale som dokumenterer forskningsnetværk og/eller formaliserede samarbejder

EKSTERN EVALUERING (3)

Evalueringspanelet består af:

”...tre eksterne, anerkendte forskere. To af disse bliver udpeget af institutlederen, mens den tredje person vælges ud fra en særlig indsigt i programmets genstands(felter). Sidstnævnte udpeges også af institutlederen efter samråd med programleder. Program for evaluering og evalueringsprocessen nærmere forløb vil blive beskrevet i efteråret 2020.”

AARHUS
UNIVERSITET

DPU-IKK-IKS PROFIL 2014-2019 (2020)

- 1) HJEMTAGNING AF EKSTERNE MIDLER
- 2) VIDENSKABELIGE PUBLIKATIONER
- 3) PH.D.-PRODUKTION

EKSTERNE BEVILLINGER

DPU - oversigt over eksterne ansøgninger og bevillinger fra 2013-2020

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 pt.
Ansøgt beløb	298.000	98.000	99.500	212.000	230.000	230.000	326.000	284.000
Bevilget beløb	*91.000	33.500	31.800	45.300	*55.000	51.600	46.000	34.700
Reelt forbrug	60.000	69.000	59.000	46.000	49.000	38.000	46.000	Budg. 44.000

*Inkl. IEA-undersøgelserne med ca. 23 mio. kr.

Sammenligning IKS – IKK – DPU: Lektorer/professorer står reelt i spidsen for langt de fleste ansøgninger. Nedenfor angives totalomsætning på eksterne projekter fra 2014-2020 samt det 'skabte' forbrug pr. lektor/professor.

OMSÆTNING, EKSTERNE PROJEKTER	2014	2015	2016	2017	2018	2019	(Budg) 2020	2014-2020 gnm-snit
IKS: Omsætning	69 mio	70 mio	70 mio	85 mio	99 mio	94 mio	91 mio	82 mio
IKS: Omsætning pr. lektor/professor	570.000	593.000	489.000	594.000	692.000	639.000	619.000	599.000
IKK: Omsætning	33 mio	36 mio	49 mio	66 mio	68 mio	56 mio	50 mio	51 mio
IKK: Omsætning pr. lektor/professor	258.000	283.000	312.000	443.000	439.000	352.000	314.000	343.000
DPU: Omsætning	69 mio	59 mio	46 mio	49 mio	38 mio	46 mio	44 mio	50 mio
DPU: Omsætning pr. lektor/professor	543.000	480.000	362.000	392.000	290.000	362.000	346.000	396.000
UC'erne: Alle forskningsområder	115 mio	104 mio	100 mio	142 mio	172 mio	182 mio		

Den gennemsnitlige IKS-lektor/professor skaber i 2017-2020 et ekstra forbrug på ca. 636.000 kr. (bl.a. til post docs, ph.d). IKK-lektoren/professoren skaber i samme periode 387.000 kr. og på DPU er det 347.000 kr.

IKS ligger over hele perioden i gennemsnitligt væsentligt over DPU og IKK, der ligger på nogenlunde samme niveau.

HVOR KOMMER BEVILLINGERNE FRA?

Fordeling af hjemtagne midler	2017	%	2018	%	2019	%	2020	%
Frie offentlige fonde (FKK, FSE)	265	0,5%	14.875	29,1%	10.893	24,1%		
Strategiske offentlige fonde (DFF Tematiske midler, Innovationsfonden, Ph.d.-Rådet for Uddannelsesforskning)	5.021	9,5%	18.738	36,7%	7.644	16,9%		
Private fonde, frie midler (Carlsberg, Velux, AUFF)	3.600	6,9%	0	0%	6.500	14,4%		
Private fonde, strategiske midler (Nordea, Tryg, Villum, Velux, Egmont, etc.)	9.546	18,2%	14.000	27,4%	15.180	33,6%		
EU Frie midler (H2020: ERC, Marie Curie)	0	0%	1.500	2,9%	0	0%		
EU Strategiske midler (H2020: Societal Challenge, Erasmus+, etc.)	7.270	13,9%	1.525	3,0%	3.427	7,6%		
IEA-projekterne (BUVM)	23.275	44,5%	0	0%	0	0%		
Indtægtsdækket virksomhed (konsulent-takster)	3.631	6,9%	426	0,8%	1.471	3,3%		
	52.333		51.064		45.115			

DPU har øget hjemtaget af frie nationale midler i de senere år. Strategiske midler (offentlige/private) udgør den største del af hjemtaget. Der er fortsat langt mellem store EU-bevillinger.

PUBLICERING: IKK-IKS-DPU

Ph.d. indgår ikke i beregningerne om publikationer, selv om de bidrager med artikler.

Employee Full time VIP	PhD Students	Postdoc	Assistant Prof. Adjunkt	Associate Prof. Lektorer	Prof. MSO	Prof.	Total Minus ph.d.	Forskel IKS/DPU IKK/DPU Minus ph.d.	Løn H-VIP mio kr. 2019	Løn H-VIP mio kr. 2020 budget
Ultimo 2019										
CAS (IKS)	124	29	25	114	12	21	201	36%	133 mio. kr.	139 mio. kr.
CC (IKK)	81	19	23	123	5	31	201	36%	142 mio. kr.	146 mio. kr.
EDU (DPU)	72	9	12	102	10	15	148		104 mio. kr.	100 mio. kr.

Publications. Peer review	IKK					IKS					DPU				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Journal Articles, BFI Level 1	97	92	116	94	113	107	125	129	115	140	84	110	89	96	95
Journal Articles, BFI Level 2	51	53	47	77	85	77	59	61	94	98	39	41	32	39	33
Book, BFI Level 1	5	13	7	11	5	7	9	16	6	10	10	11	21	13	18
Book, BFI Level 2	2	1	6	6	8	9	4	8	3	6	1	0	2	3	3
Anthology contribution, BFI Level 1	92	107	83	102	108	102	62	110	108	100	109	77	126	66	96
Anthology contribution, BFI Level 2	40	36	61	69	63	74	65	141	112	99	31	16	18	34	38
Total antal publikationer, BFI Level 1	194	212	208	207	226	216	196	255	229	250	203	198	236	175	209
Total antal publiktioner, BFI Level 2	93	90	114	152	156	160	128	210	209	203	71	57	52	76	74

TOTAL BFI POINTS	393	432	476	514	605	605	500	710	672	711	360	350	396	386	423
Forskel i BFI-points i procent IKK/DPU og IKS/DPU pr. år	10%	26%	27%	33%	43%	69%	37%	89%	74%	68%					
Forskel i antal H-VIP i %	5%	34%	29%	36%	36%	23%	34,4%	36%	34%	36%					
Antal VIP minus ph.d.	158	207	196	199	201	185	207	208	196	201	150	154	152	146	148
Antal BFI pr. VIP minus ph.d.	2,5	2,1	2,4	2,6	3,0	3,3	2,4	3,4	3,4	3,5	2,4	2,3	2,6	2,6	2,85
Antal pub. på engelsk	249	266	319	332	343	374	309	446	436	406	217	175	179	187	198
Antal pub. på engelsk pr. VIP	1,58	1,28	1,63	1,67	1,71	2,02	1,49	2,14	2,15	2,02	1,45	1,20	1,24	1,28	1,34

IKK og DPU ligner i udgangspunktet hinanden BFI-mæssigt, mens IKS publicerer noget mere, men det kan til dels skyldes, at IKS over årene har 40-75% flere ph.d.-studerende, og en del af disse publicerer også *journal articles*, der indgår i de anførte tal. Både IKK og IKS har væsentligt flere BFI 2 publikationer og flere internationale publikationer pr. VIP end DPU. Alle institutter har stigende mængde internationale publikationer.

PH.D.-PRODUKTION IKS-IKK-DPU

GRADUATE SCHOOL ARTS	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Gennemsnit
IKS: Indskrevne studerende	108	105	107	137	133	124	119
IKS: Graduated	32	17	26	25	25	28	25,5
IKK: Indskrevne studerende	75	75	73	97	83	81	81
IKK: Graduated	20	16	14	18	8	23	16,5
DPU: Indskrevne studerende	67	71	68	79	75	72	72
DPU: Graduated	12	19	19	21	13	13	16,2

Dags dato 16/11-2020: DPU

Totalt i 'systemet'	Indskrevet	Udløbet	Forsvar er datosat	Under bedømmelse	2020 forsvar (16/11)
118	72	35	2	9	15
100%	61%	29,7%	1,7%	7,6%	

Analyse af den fremtidige biblioteksbetjening ved Aarhus Universitet

Aarhus juli 2020

Hanne Munch Kristiansen, Susanne Dalsgaard Krag og Erik Hofmeister

Indhold

Kommissorium og proces	3
AU Librarys nuværende biblioteker	4
Beskrivelse af den eksisterende biblioteksstruktur på AU	4
Forslag til fremtidig biblioteksstruktur på AU	7
Vores forslag til placering af de fremtidige biblioteker på AU	9
Anvendt litteratur og undersøgelser	12
Bilag 1. Kommissorium for analysegrupper om fremtidig biblioteksbetjening ved Aarhus Universitet ..	13
Bilag 2. Deltagerliste til workshop 7/1 2020	15
Bilag 3. Deltagerliste til workshop 15/6 2020	16
Bilag 4. Oplæg og videopræsentationer	17
Bilag 5. Udkast til rapport om Analyse af den fremtidige biblioteksbetjening ved Aarhus Universitet ..	18
Bilag 6. Strategiplan 2020-2022 og årsplan 2020 for biblioteksbetjeningen ved Aarhus Universitet ...	20
Bilag 7. Oplysninger om bibliotekerne i og omkring Universitetsparken	36

Kommissorium og proces

Det Kgl. Bibliotek (KB) fremlægger med denne rapport resultatet af det analysearbejde om den fremtidige fysiske biblioteksstruktur på Aarhus Universitet (AU), som KB har ønsket gennemført i forbindelse med Campus 2.0 processen, og som et supplement til dette arbejde.

Formålet med biblioteksanalysen er at analysere muligheder, potentialer og udfordringer ved at samle biblioteksenhederne på henholdsvis det tørre område (Arts og BSS) og det våde område (Health og Nat-Tech) i færre, fælles enheder. Biblioteksanalysen skal dels ses i lyset af de økonomiske rammer for driften af AUL, som blev lagt i aftalen i forbindelse med overdragelsen af AUL til KB, og dels i lyset af AU's igangværende arbejde med at etablere Campus 2.0. Tilsammen udgør det en aktuell ramme for at se på mulighederne for at samle bibliotekerne i større enheder i en mere fremtidssikret struktur, der både sikrer en mere rationel biblioteksdrift og giver mulighed for at levere høj faglig service i et attraktivt biblioteksmiljø. Se kommissorium i bilag 1.

Som en del af analyseprocessen blev der nedsat en fokusgruppe bestående af forskere, studerende, administrativt ansatte fra AU og biblioteksansatte. Gruppen har fungeret som fokusgruppe i forhold til analysen med henblik på at sikre input fra repræsentanter for de vigtigste interessenter. Gruppen har bestået af 17 medlemmer fordelt på universitetets fakulteter. Se bilag 2 og 3.

Gruppen har mødtes to gange. Første gang som et fysisk møde, hvor der blev drøftet forventninger til den fremtidige service i forhold til forskellige biblioteksstrukturer. Som inspiration blev der holdt et oplæg og præsenteret services fra fire universitetsbiblioteker gennem fire videoer. Oplægsholderne kom fra Danmark, Holland, Norge, Singapore og Spanien. Se bilag 4.

Møde nr. 2 blev afholdt som et videomøde på grund af Corona-situationen. Her drøftede gruppen 1. rapportudkast med forskellige scenarier (bilag 5). I lyset af dette blev fokusgruppen i gruppedrøftelserne bedt om at reflektere over KB's tilgængelighed under hele corona-perioden, både hvad angik digital og fysisk tilgængelighed.

Nogle af tilbagemeldingerne fra fokusgruppen var:

- ☐ Fokus på biblioteket, som de studerendes arbejdsplads og mere fokus på undervisernes behov
- ☐ Beskrivelse af de eksisterende bibliotekers særkende og benyttelse
- ☐ Erfaringer fra tidligere sammenlægninger
- ☐ Erfaringer fra Corona-krisen
- ☐ Forskellene på fagenes behov (herunder magasiner)
- ☐ Hvordan skabes nærhed og tilgængelighed, hvis den geografiske afstand bliver større.

I det nedenstående har vi, på baggrund af tilbagemeldingerne fra **fokusgruppen**, forsøgt at lave et bud på, hvordan man kan forestille sig et fremtidigt biblioteksscenario på Aarhus Universitet.

Det er vigtigt, at nævne, at de biblioteker, der reelt er i spil, er:

- ☐ ARTS: Nobel, Kasernen, Katrinebjerg
- ☐ BSS: Bartholins Allé (BA), Fuglesangs Allé (FSA)
- ☐ Nat-Tech: Katrinebjerg, Ny Munkegade
- ☐ HE: Victor Albeck Bygningen

AU Librarys nuværende biblioteker

AU Library består af 12 fakultetsforankrede biblioteker, som varierer i størrelse og opgaver. Bibliotekerne er placeret i nærhed til de faglige miljøer, og leverer målrettet service til de fag, man betjener (undervisning, vejledning, materialeforsyning, kontaktbibliotekarordning, forskellige former for service (bilag 6 og 7) og samarbejder desuden tværgående om specialiserede ydelser (Pure, OA, OS, rettighedshåndtering, TDM, EDU-IT m.m.).

Beskrivelse af den eksisterende biblioteksstruktur på AU

De nuværende biblioteker på AU er placeret i relativ tæt tilknytning til fagene. Alle biblioteker stiller materiale til rådighed i større eller mindre samlinger, alle biblioteker giver adgang for de studerende til studiefaciliteter og alle yder vejledning og leverer forskellige ydelser til fagene (nærmere beskrevet i bilag 6).

Alle biblioteker på AU leverer kurser og undervisning i informations-/litteratursøgning, referencehåndtering, ophavsret og god citationspraksis ofte indlejret i den fag-faglige undervisning. Der suppleres med blended learning og digitale undervisningsobjekter.

I forhold til de studerende og studiemiljøet konstaterer vi, at biblioteket er et værdsat og højt benyttet studiested. De studerende ser ud til at befinde sig godt på bibliotekerne. Det skyldes efter al sandsynlighed, at de studerende befinder sig bedst i sociale fællesskaber, og at de værdsætter det specielle miljø, der findes på bibliotekerne.

Biblioteket inspirerer til læring, og det er belyst gennem flere brugerundersøgelser, at kombinationen af et inspirerende studiemiljø, bøger og bibliotekarere, der kan yde hjælp og vejledning, er en værdsat kombination. Man bør udnytte denne viden, når man tænker over, hvordan man indretter det fysiske biblioteksmiljø.

Arts

Bibliotekerne på Arts har store bogsamlinger (se bilag 7), og adgangen til det fysiske materiale er vigtig for såvel forskning som undervisning. Det blev tydeligt under den nylige lukning af de fysiske biblioteker i forbindelse med Corona-krisen, som har medført forlængelse af specialeaflevering og vanskeliggørelse af forskningen, fordi man ikke har haft adgang til den litteratur, man har brug for.

Det meste af de fysiske materialeenheder, som findes på AUL-bibliotekerne, er tilgængeligt for brugere, kun små mindre 'ældre' eller sjældne samlinger findes i lukkede magasiner.

En stor del af samlingen på Nobel bliver meget sjældent anvendt, men står i åbne kælderlokaler i forbindelse med biblioteket. Det vil være formålstjenstligt i forbindelse med en flytning, at lade en del af de sjældent benyttede materialer flytte til Bogtårnet, Victor Albecks Vej, og kun lade den benyttede samling være tilgængelig på biblioteket. Det har tidligere været forsøgt på Arts uden det store held, men erfaringerne fra BSS, hvor man har foretaget lignende øvelser på såvel FSA og BA, viser, at det ikke har givet anledning til faldende benyttelse eller utilfredshed blandt brugerne. Det er vores erfaring, at 'græsning på hylderne' kun er relevant for ganske få fag, langt den overvejende del af bogudlånet håndteres gennem onlinebestilling. De fleste undervisere og forskere bestiller det meste materiale gennem bibliotekssystemet, frem for at komme fysisk på biblioteket for at finde materialet.

BSS

Bibliotekerne på BSS har været gennem flere sammenlægninger og medfølgende besparelsesrunder. Først med dannelsen af fakultetsbiblioteket på SAMF i 2009, dernæst dannelse af AU Library i 2012, samling af det meste af personalet på Bartholins Alle i 2017 og endelig overdragelse til Det Kgl. Bibliotek i 2018. I forbindelse med sammenlægningerne er der trimmet betydeligt i samlingerne, noget er blevet kasseret, og en del flyttet til magasiner i Skejby. Der er kun en meget lille samling i lukkede nærmagasiner, resten er på åbne hylder.

Erfaringerne fra disse sammenlægninger har vist, at fordelene ved små specialiserede fagbiblioteker opvejes af det generelle kompetenceløft et større fagligt kollegialt fællesskab giver, og selv om man stadig kan længes efter 'gamle dage', er der ikke mange, der ønsker at skrue tiden tilbage.

Et lille fagbibliotek med en dygtig bibliotekar med erfaring og specialviden kan være højt værdsat af det universitetsfaglige miljø, men er også ekstremt sårbar i forbindelse med kompetenceudvikling, sygdom, jobskifte, pensionering og set fra en økonomisk og rationel vinkel, er det ikke en gangbar model fremover.

HE

Biblioteket på Health har siden 2000 haft til huse i Victor Albeck Bygningen og har været det eneste af fakultetsbibliotekerne, hvor fakultetet i mange år har udliciteret biblioteksopgaven til det daværende Statsbiblioteket. Biblioteket har igennem årene flyttet alle tidsskrifter til Bogtårnet, Victor Albecks Vej, så samlingen i Victor Albeck Bygningen i dag er en åben og målrettet bogsamling, der primært retter sig mod medicin, odontologi, folkesundhed og psykiatri. Der er ingen magasiner.

Udover institutterne på Health betjener biblioteket også AUH i forhold til levering af fysisk materiale, og det er et forskelligartet billede der tegner sig i forhold til, om vores brugere bestiller materialet gennem bibliotekssystemet eller kommer på biblioteket for at finde materiale inden for et specielt emne. Inden for det sundhedsfaglige felt er bogsamlingen relevant på alle uddannelserne. I forhold til forskere, undervisere og ansatte på AUH spiller adgang til de elektroniske licenser og hjælp til litteratursøgning en særdeles vigtig rolle.

Nat-Tech

Bibliotekerne på Nat-Tech har været igennem en række sammenlægninger af mindre institutbiblioteker igennem årene - og i 8000C er der i dag biblioteksbetjening i Ny Munkegade og på Katrinebjerg. På Katrinebjerg dækker samlingen Technical Sciences samt informations- og medievidenskab. Samlingen på Katrinebjerg er åben. Hvad angår magasiner findes der en del materiale især inden for datalogi. I Ny Munkegade dækker samlingen Natural Sciences. Samlingerne står tilgængelige og derudover er der også en del magasiner, der primært indeholder papir-tidsskrifter.

Erfaringerne med sammenlægningerne af institutbibliotekerne er, at det er forskelligt fra institut til institut, hvor tæt koblede de er på henholdsvis de fysiske samlinger og de elektroniske licenser og i det hele taget hvordan, de primært benytter bibliotekets services. Og som tidligere skrevet kan et lille fagbibliotek med en specialiseret bibliotekar tilknyttet det enkelte institut være højt værdsat af dele af de faglige miljøer, men også sårbar i forhold til personaleforhold og udviklingsaktiviteter.

Opmærksomhedspunkter fra Fokusgruppemøde nr. 2

Nærhed

- ☐ Den geografiske afstand vil for nogle være vigtig, ja måske afgørende, men det kan opvejes af om de tilbud, der stilles til rådighed på biblioteket er så attraktive, at det opvejer ulemper ved afstand (forskellige typer arbejdspladser, labs, it-understøttende faciliteter, relax). Victor Albecks Vej er et eksempel på det.

- Nærhed er ikke alene et spørgsmål om *fysisk* nærhed, hvor biblioteket er placeret tæt på de faglige miljøer. Nærhed er også et spørgsmål om *tilgængelighed*, som lige såvel i dag er digital, og KB/AUL udvikler til stadighed løsninger, som muliggør digital tilstedeværelse og nærhed for brugeren. Det så vi under Corona-krisen, hvor flere ydelser blev lagt om til virtuelle platforme, men Corona-krisen viste også et klart behov for biblioteket som fysisk læringssted.
- Hvis bibliotekerne samles i større enheder, skal man tænke på, at biblioteket bør placeres der, hvor man naturligt færdes som studerende, i nærheden af undervisningslokaler, auditorier, cafeer, it, karriererådgivning, fitness etc.

Faglighed (i forhold til studerende)

- Vigtigt at tænke på indretning af bibliotekerne, så de understøtter fagenes forskellighed. I hvilke omgivelser befinder en ingeniør sig godt, eller hvad skal der til for, at teologen føler, man får de rammer, der gør, at læring fremmes.

Undervisernes behov

- Underviserne/forskernes brug af det fysiske bibliotek er meget forskellig fra de forskellige fag. Nogle fag er afhængige af adgang til bøgerne, mens andre har mere brug for elektronisk adgang og hjælp til de mere specialiserede biblioteksservices. Det er vigtigt at anerkende disse forskelle, når man beslutter den fremtidige biblioteksstruktur.
- Ligesom for de studerende er 'gravitationsprincippet' vigtigt i forhold til underviserne/forskernes adgang til biblioteket – i nærheden eller på vej til undervisning, auditoriet, eller cafeen.

Erfaringer fra Corona-krisen

- De har bl.a. været, at faglig vejledning og undervisning for en periode kan flippes til at være digital, og at vores elektroniske ressourcer dækker bredt.
- Corona-krisen har vist os, at mange ting kan klares på distancen eller digitalt, men også, at der er et meget stort behov, især på de tørre fag (og dele af de våde), for at kunne få adgang til samlingerne. Det er derfor vigtigt at give plads til relevante samlinger på bibliotekerne, ligesom det vil være vigtigt at tage hensyn til, at der er forskelle på behovet for adgang til de fysiske bøger fra fag til fag.

Hvordan skabes nærhed og tilgængelighed, hvis den geografiske afstand bliver større

- Der er mange ting, man kan gøre for at skabe nærhed og tilgængelighed på trods af større geografisk afstand. For de studerende skønner vi ikke, at nærhed er det afgørende. Her er det vigtigere, at der er attraktive arbejdspladser og studieunderstøttende tiltag, at der er trygge rammer og andre tilbud i nærheden.
- For underviseren/forskeren vil adgangen til biblioteket i høj grad være betinget af, at det ligger i nærheden af eller på vej til undervisning eller cafeen. Kontakten til bibliotekspersonalet foregår mest på mail, telefon og video.
- I biblioteksindretningen kan man gøre noget for at skabe rammer, som kan trække underviserne sammen med de studerende til biblioteket – det drejer sig om hvilke faciliteter, man stiller til rådighed.

Tværfaglighed og samarbejde på tværs af bibliotekerne og AU

- AU understøtter den tværfaglige forskning i den nuværende strategi, og det skal bibliotekerne også kunne, fx:
 - Universitetet ønsker flere interdisciplinære aktiviteter på universitetet. Dette gælder eksempelvis inden for bæredygtighed, hvor universitetet vil facilitere og styrke den tværgående forskning og bidrage til det globale samarbejde om FN's verdensmål.
 - Psykologerne arbejder sammen med kolleger på HE om, hvordan en sundhedskrise som Corona-krisen påvirker samfundsøkonomien eller vores adfærd.

For at sikre, at bibliotekerne tilbyder den service, der understøtter AU's målsætninger bedst muligt er det vigtigt, at relevante samarbejdsfora hele tiden spottes, i dag er det fx inden for undervisning (herunder også EDU-IT), materialeforsyning, ledelsesinformation og ophavsret, men fremadrettet kan det også være i forhold til fx Data Management og formidling af forskningsdata i Data Labs.

Forslag til fremtidig biblioteksstruktur på AU

I overvejelserne om den fremtidige fysiske biblioteksstruktur på AU indgår flere parametre:

- 1) Biblioteksbetjening af de studerende, undervisere og forskere
- 2) Kompetenceudvikling blandt de biblioteksansatte
- 3) De hidtidige erfaringer med sammenlægninger på AU
- 4) De økonomiske rammer for biblioteksdriften
- 5) Konklusion.

Ad 1) Biblioteksbetjening af studerende, undervisere og forskere

Biblioteksbetjeningen af studerende, forskere, undervisere og ledelse på AU er detaljeret beskrevet i det netop vedtagne styringsgrundlag (Bilag 6), hvortil der henvises i bilaget. Uanset fysisk biblioteksstruktur vil AU fortsat blive betjent med de i styringsgrundlaget beskrevne serviceydelser under forudsætning af, at de nuværende økonomiske rammer opretholdes.

Særlige overvejelser om biblioteksadgang og fremtidige elementer i indretning af biblioteker

De nuværende biblioteker har døgnadgang for studerende og ansatte med nøglekort. Den bemandede åbningstid varierer fra bibliotek til bibliotek, men der er stor tilfredshed fra de studerende i forhold til at kunne benytte biblioteket på alle tider af døgnet. Vi kan konstatere, at det er mest trygt for de studerende at befinde sig på 'befærdede' og centrale områder, og det er en rigtig god ide at overveje en placering, der er let tilgængelig og oplyst, så de studerende kan føle sig trygge - også om aftenen og natten. Det vil sige, gerne i nærheden af det øvrige campus, hvor der er liv og aktiviteter.

Det er vigtigt at overveje adgangsveje til bibliotekerne (fx et sted, man naturligt kommer forbi i forbindelse med undervisningsaktiviteter), og det vil være oplagt at vælge en placering i nærheden af nogle af følgende faciliteter: Auditorier, idrætsfaciliteter, cafemiljø, labs, pædagogiske centre, innovationsmiljø, fagmiljøer.

Foruden det traditionelle biblioteksrum bør man overveje behovene for læringsrum af den type, hvor de studerende kan mødes og få hjælp til at afprøve nye teknologier. Det tror vi vil vinde tiltagende indpas i de kommende år. Der er allerede mange gode eksempler i bibliotekssektoren, hvor man eksperimenterer med dette. Et eksempel er DTU's bibliotek, der er omdannet til et levende eksperimentarium, hvor man i samarbejde med fagmiljøerne tester forskellige teknikker og læringsformer. Denne tankegang kunne meget vel tænkes ind i Campus 2.0 – eventuelt som et udvidet samarbejde mellem bibliotek, universitet og virksomhed.

Learning labs, datalabs, maker-spaces, hvor de studerende kan få hjælp til datahåndtering, søgning, referencehåndtering eller afprøvning af nye læringsmetoder: Open Educational Resources (OER), robot learning, Virtual Reality m.m. kunne med fordel udvikles i et samarbejde med universitetets EDU it understøttende afdelinger

FlexSpace, Flexible learning environments. Vi oplever et stigende behov fra de studerende for hjælp til databehandling og visualisering. Behovet er ikke lige stort fordelt ud over året, så det kan være en god ide at tænke på fleksible rum eller åbne datalaboratorier, hvor der er tilgængeligt udstyr, der kan

indrettes og benyttes til forskellige formål fordelt over året. Rum som disse kan i princippet placeres hvor som helst, men det kunne være oplagt at placere dem i forbindelse med biblioteket, som kan være ansvarlig for betjening og administration.

Datalabs, som beskrevet ovenfor har ganske givet også et potentiale i forhold til formidling af åbne data og i det hele taget formidling af forskernes data med et Open Science perspektiv. Sådanne fleksible læringsrum vil dels kunne facilitere et mødested for både bibliotek, forskere, undervisere, studerende og for så vidt også mødet med et mere bredt publikum og en mere bred forskningsformidling.

Ad 2) Kompetenceudvikling blandt de biblioteksansatte

Universitetsbibliotekssektoren er i disse år under hastig forandring på grund af digitalisering, nye tilgange (fx Open Science, Datamanagement, EDU-IT) og nye teknologier (fx kunstig intelligens). Det stiller store krav til de ansatte. De kompetencer, der er brug for på et universitetsbibliotek nu og i de kommende år kræver ny og løbende kompetenceudvikling, og det kan være svært at få overskud til på de mindre enheder, med faste vagter og skemalagte opgaver.

I et større biblioteksfællesskab er det muligt stadig at opbygge det særlige kendskab til fagene gennem en kontaktbibliotekarordning, hvor man dedikerer personale til at fokusere på bestemte fagområder. Som biblioteksansat mister man måske den daglige nærhed til de ansatte på institutterne - det uformelle møde, mødet i frokoststuen og lignende - men man får i stedet biblioteksfaglige kolleger, og muligheden for at deles om opgaver, samt udvikle de faglige kompetencer.

Ad 3) De hidtidige erfaringer med sammenlægninger på AU

De fleste af de nuværende biblioteker på AU er allerede resultat af sammenlægninger til større enheder, og der er kun ganske få mindre enheder, som minder om de gamle institutbiblioteker, eksempelvis Karsenen. Der er derfor allerede gode erfaringer at bygge på, ved at lægge bibliotekerne sammen til større enheder, og hvis man skal kunne efterleve behovene for fremtidige kompetencer, vil det være afgørende, at man samler bibliotekerne i større biblioteksfaglige fællesskaber.

Som eksempel kan nævnes, at i 2017 flyttede det meste af personalet på AUL BSS sammen på Bartholins Allé på grund af pladsmangel på Fuglesangs Allé. Sammenlægningen har givet stor personaletilfredshed og langt bedre mulighed for at trække på de fælles specialkompetencer. Der er betjening på begge biblioteker, og med god tilrettelæggelse af arbejdet, er afstanden på Ringgaden ikke noget problem.

Ligeledes kan nævnes sammenlægninger af mindre institutbiblioteker på Biologi, Kemi, Fysik og Astrofysik, Videnskabshistorie/ Videnskabsteori til det nuværende AUL, Ny Munkegade, som blev oprettet i 2014. I 2006 blev IT-Biblioteket oprettet til at betjene Datalogi og Medievidenskab og Molekylærbiologi og Genetik stødte til i 2015 og IT-Biblioteket blev til det vi i dag kender som AUL, Katrinebjerg. I 2014 blev Aarhus Tekniske Bibliotek fusioneret med AUL og flyttede i Navitas for herefter i 2017 at flytte til Katrinebjerg. Bibliotekerne i Ny Munkegade og på Katrinebjerg er i dag AUL, Nat-Tech, og der er begge steder velfungerende biblioteksbetjening og trimmede bogsamlinger.

Ad 4) De økonomiske rammer for biblioteksdriften

KB er ifølge den gældende rammeaftale forpligtet til at optimere organisationen og processer med henblik på at levere effektive løsninger og har leveret de målsatte effektiviseringsgevinster.

Men de økonomiske rammer for biblioteksdriften sætter driften under pres, og set i lyset af den situation er det formålstjenligt at forenkle den nuværende fysiske biblioteksstruktur, så der fremadrettet vil være

færre biblioteker end i dag. Det vil reducere AU's samlede huslejeomkostninger til biblioteksdrift og KB's driftsudgifter til biblioteksbetjeningen.

5) Konklusion

På baggrund af ovenstående overvejelser anbefaler Det Kgl. Bibliotek, at antallet af biblioteker på AU reduceres, så AU fremadrettet vil have færre, men større biblioteker, der både matcher krav om kosteffektiv biblioteksdrift, ønsket om skabe attraktive biblioteksmiljøer på AU for studerende, forskere og undervisere og endelig kravet om at kunne levere biblioteksydelser af høj faglig karat.

Vores forslag til placering af de fremtidige biblioteker på AU

I dette afsnit vil vi komme med konkrete bud på placering af bibliotekerne på AU. De konkrete bud er baseret på de betragtninger, vi har indsamlet fra fokusgruppen, inspiration fra internationale universitetsbiblioteker og de økonomiske rammer.

Forslag 1: Fire centrale biblioteker

Ét vådt bibliotek i det syd/østlige hjørne (plads til bogsamlinger, biblioteksvejledning, studiefaciliteter, data labs, cafe og andre fleksible miljøer, der kan bruges til samarbejde med undervisere/IT/EDduU-IT/Studieadministrationen m.m.).

Ét tørt på Lille Barnowgrunden (plads til bogsamlinger, labs, eksperimentarier, studiefaciliteter, café og andre fleksible miljøer, der kan bruges til samarbejde med undervisere/IT/EDU-IT/Studieadministratoren m.m).

Ét tørt/vådt på Katrinebjerg (plads til bogsamlinger, biblioteksvejledning, studiefaciliteter, datalabs, café og andre fleksible miljøer, der kan bruges til samarbejde med undervisere/IT/EDU-IT/Studieadministratoren m.m).

Ét tværfagligt i Bogtårnet, Victor Albecks Vej.

Det er Det Kgl. Biblioteks anbefaling, at model 1 vil være den bedste løsning for Aarhus Universitet. Med denne model får man biblioteksbetjeningen placeret, så der er fagrettet biblioteksbetjening strategisk fordelt på universitetsområdet, så man både opfylder ønsket om nærhed, men samtidigt har biblioteker af en størrelse, som sikrer effektivitet og et højt personalefagligt niveau.

Forslag 2: Tre Centrale biblioteker

Ét stort fællesbibliotek i Campusbyen (Plads til bogsamlinger, biblioteksvejledning, undervisningsfaciliteter, studiefaciliteter, datalabs samt fleksible rum, der kan anvendes til samarbejdsaktiviteter). Bør placeres tæt på café, auditorier m.m.

Al personale samles her i fælles faglige miljøer, og der vil iværksættes relevante decentrale og udførende aktiviteter, hvor bibliotekspersonalet har møde- og undervisningsaktiviteter udenfor fællesbiblioteket

Ét tørt/vådt på Katrinebjerg (plads til bogsamlinger, biblioteksvejledning, studiefaciliteter, datalabs, café og andre fleksible miljøer, der kan bruges til samarbejde med undervisere/IT/EDU-IT/Studieadministratoren m.m.).

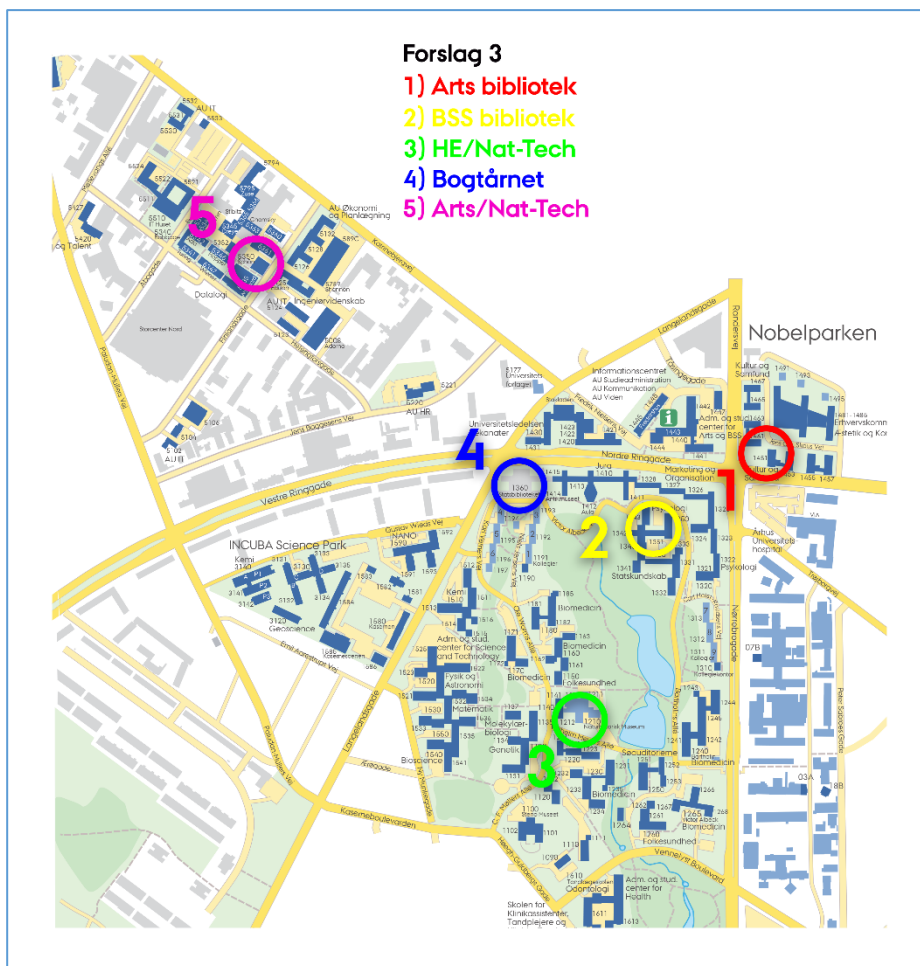
Ét tværfagligt i Bogtårnet, Victor Albecks Vej.

Både hvad angår forslag 1 og 2 kan man eventuelt tænke i ekstern finansiering og fondsbevillinger. For at skabe et æstetisk og attraktivt lærings- og studiemiljø bør der tænkes innovativt og fleksibelt.

Med model 2 vil det meste af det biblioteksfaglige personale på AU være samlet på samme lokalitet. Det vil sikre et højt fagligt niveau, og vil styrke det tværfaglige samarbejde, men det vil gå ud over nærheden, og for især de tørre biblioteker, vil man besværliggøre adgangen til de fysiske samlinger

Forslag 3: Seks biblioteker

Placering af bibliotekerne vil være som vi ser det i dag (Se ovenstående beskrivelse af den eksisterende biblioteksstruktur på AU).

Med model 3 bevarer man den fakultetsopdelte biblioteksstruktur. Det kan være en fordel af hensyn til nærhedsprincippet og den målrettede faglighed, men det er en økonomisk dyr løsning såvel i kvadratmeter, vagtordninger og i effektiv udnyttelse af de biblioteksfaglige kompetencer.

Se desuden bilag 5. Som er udarbejdet på baggrund af Workshop 1

Anvendt litteratur og undersøgelser

DFFU og Tænk tankens Fremtidens Biblioteker (2019).

Fremtidens Fag- Forsknings- og Uddannelsesbiblioteker: Services og Kompetencer. Verificeret 23-03-20:
fremtidensbiblioteker.dk/upl/website/pdf1/Fremtidensffubibfinal2.pdf

Aarhus Universitet (2016).

7 anbefalinger til det fysiske studiemiljø. Verificeret 23-03-20:
au.dk/fileadmin/user_upload/Studiemiljoeanbefalinger_21042016_XX.PDF

Bilag 1. Kommissorium for analysegrupper om fremtidig biblioteksbetjening ved Aarhus Universitet

1. Baggrund og Formål

Det Kgl. Bibliotek ønsker at analysere muligheder, potentialer og udfordringer ved at samle biblioteksenhederne på henholdsvis det tørre område (Arts og BSS) og våde område (Health og ST) i færre, fælles enheder. Arts Moesgaard, Arts Emdrup og BSS Herning indgår ikke i analysearbejdet.

Til det formål nedsættes efter aftale med AU to analysegrupper, der skal kvalificere et oplæg om en mulig fremtidig struktur for den fysiske biblioteksbetjening ved AU for henholdsvis det tørre og våde område.

Nedsættelsen af analysegrupperne skal dels ses i lyset af de økonomiske rammer for driften af AUL, som blev lagt i aftalen i forbindelse med overdragelsen af AUL til KB, og dels i lyset af AU's igangværende arbejde med at etablere Campus 2.0. Tilsammen udgør det en aktuel ramme for at se på mulighederne for at samle bibliotekerne i større enheder i en mere fremtidssikret struktur, der både sikrer en mere rationel biblioteksdrift og giver mulighed for at levere bedre service i et attraktivt biblioteksmiljø .

2. Sammensætning og referenceforhold

De to analysegrupper sammensættes hver af:

Fra AU: Studerende (2), Forskere/undervisere (2), Fakultet (1)

Fra KB: KB-medarbejder (2), Sekretær, Formand

Bibliotekslederne Hanne Munch Kristiansen og Susanne Dalsgaard Krag er formand for analysegruppen for henholdsvis det våde og tørre område. De to grupper refererer til vicedirektør Erik Hofmeister, KB.

3. Opgaven

Analysegrupperne skal kvalificere og komme med faglig input til et oplæg fra KB om fremtidig struktur for de fysiske biblioteker.

Emnefelt

1. Kort beskrivelse af nuværende biblioteker og services (omfang, samling, studiepladser, åbningstider, servicetilbud, opgaver m.m). Kan hovedsalig placeres i bilag.
2. Fremtidige trends og udfordringer – med deraf afledte krav til indretning/funktioner i bibliotekerne:
 - a. Behovet for digitale/fysiske samlinger
 - b. Open science-bølgen
 - c. Samarbejde og tværfaglighed
 - d. Nye digitale services
 - e. Studenterservices: EDU-IT
 - f. Forskerservices, herunder Data Management, Open Science, e-science
3. Beskrivelse af forslag til fremtidig struktur
 - a. Vision for og beskrivelse af biblioteksstrukturen

b. Hvad skal bibliotekerne rumme?

Beskrivelse af funktioner, herunder fordele/ulemper ved ny struktur

- I. Personaleressourcer
- II. Studiemiljø
- III. Læringsmiljø
- IV. Forskerservice
- V. Ledelsesinformation
- VI. Nærhed og fagenes forskellighed
- VII. Magasiner
- VIII. Opsamling om behov for antal kvadratmeter

4. Konklusion og anbefaling

Oplægget vil ikke indeholde en beskrivelse af økonomien ved mulig etablering af ny struktur og heller ikke beskrivelse af konkrete indretningsforslag, men alene en beskrivelse af de funktioner, der skal være i den nye struktur og de deraf afledte behov for kvadratmeter.

Analysearbejdet koordineres med den tværgående arbejdsgruppe på AU, der arbejder med fællesfaciliteter på Campus 2.0.

KB skriver og udformer oplægget i form af en slutrapport.

4. Resultat

Analysegruppernes arbejde skal munde ud i en slutrapport, der rummer beskrivelse af forslag til biblioteksbetjening på det våde og tørre område – og følgende indholdsbeskrivelsen i pkt.3.

5. Målgruppe

Målgruppen for slutrapporten er ledelsen på AU og ledelsen på KB.

6. Tidsplan

Slutrapporten afleveres til ledelsen på AU og KB senest med udgangen af 2019.

7. Litteratur:

Rapport med anbefalinger fra arbejdsgruppen om den fremtidige organisering af forskningsbiblioteksområdet. 2019

kum.dk/fileadmin/KUM/Documents/Nyheder%20og%20Presse/Nyheder/2018/Rapport_med_anbefalinger_fra_arbejdsgruppen_om_forskningsbiblioteker.pdf

Syv anbefalinger til det fysiske studiemiljø. AU, 2016

au.dk/fileadmin/user_upload/Studiemiljoeanbefalinger_21042016_XX.PDF

Den seneste Horizon Library edition, jeg kan finde er 2017 edition.

Horizon rapport for Higher education

cdn.nmc.org/media/2017-nmc-horizon-report-library-EN.pdf
library.educause.edu/-/media/files/library/2019/4/2019horizonreport.pdf?la=en&hash=C8E8D444AF372E705FA1BF9D4FF0DD4CC6F0FDD1

Bilag 2. Deltagerliste til workshop 7/1 2020

Navn	Afdeling
Nat-Tech	
Jacob Schach Møller	Instituttleder for Institut for Matematik
Thomas Plesner	Rådgiver, Fakultetssekretariatet, Nat-Tech
Michael Bohn Faldborg	Studerende, Nat-Tech
Health	
Nikolaj Harbjerg	Administrationschef, Health
Nanna Brix Finnerup	Professor, Institut for Klinisk Medicin
Caroline Winther Boye	Studerende, Medicin
Business and Social Sciences	
Osman Skjold Kingo	Lektor, Psykologisk Institut
Per Baltzer Overgaard	Prodekan, Dekanatet Aarhus BSS
Nicolai Toftdal Thomsen	Studerende, Økonomi
Arts	
Anne Marie Paahus	Prodekan, Dekanatet Arts
Bo Holm	Lektor, Systematisk Teologi
Jonathan Rossen	Studerende, Arts
AU Library, Det Kgl. Bibliotek	
Hanne Munch Kristiansen	Biblioteksleder, Nat-Tech og Health
Susanne Dalsgaard Krag	Biblioteksleder, BSS og Arts
Jesper Boserup Thestrup	AU Library, Victor Albecks Vej
Solveig Sandal Johnsen	AU Library, BSS, Bartholins Allé
Rasmus T. Nielsen	AU Library, Katrinebjerg
Bente Østergaard	AU Library, Health
Gina Bay	AU Library, BSS, Bartholins Allé
Louise Kruse Fischmann	AU Library, Arts, Nobelparken

Bilag 3. Deltagerliste til workshop 15/6 2020

Navn	Afdeling
Nat-Tech	
Jacob Schach Møller	Instituttleder for Institut for Matematik
Birgit S. Langvad	Institutsekretariatsleder, Institut for Agroøkologi
Michael Bohn Faldborg	Studerende, ST
Health	
Nanna Brix Finnerup	Professor, Institut for Klinisk Medicin
Business and Social Sciences	
Osman Skjold Kingo	Lektor, Psykologisk Institut
Per Baltzer Overgaard	Prodekan, Dekanatet Aarhus BSS
Arts	
Anne Marie Paahus	Prodekan, Dekanatet Arts
Bo Holm	Lektor, Systematisk Teologi
Jonathan Rossen	Studerende, Arts
AU Library, Det Kgl. Bibliotek	
Hanne Munch Kristiansen	Biblioteksleder, Nat-Tech og Health
Susanne Dalsgaard Krag	Biblioteksleder, BSS og Arts
Jesper Boserup Thestrup	AU Library, Victor Albecks Vej
Solveig Sandal Johnsen	AU Library, BSS, Bartholins Allé
Rasmus T. Nielsen	AU Library, Katrinebjerg
Bente Østergaard	AU Library, Health
Gina Bay	AU Library, BSS, Bartholins Allé
Louise Kruse Fischmann	AU Library, Arts, Nobelparken

Bilag 4. Oplæg og videopræsentationer

Oplæg

Charlotte Wien, Forskningschef, Syddansk Universitetsbibliotek.

Videopræsentationer

Gulcin Cribb, University Librarian, Singapore Management University Libraries, Singapore

Gitte Kolstrup, Bibliotekdirektør, Universitetsbiblioteket i Stavanger, Norge

Belén Real, Associate Director. Marketing and Training, IE Library, Spanien

Hilde van Wijngaarden, Director, University library Vrije Universiteit Amsterdam, Holland

Bilag 5. Udkast til rapport om Analyse af den fremtidige biblioteksbetjening ved Aarhus Universitet

Analyse af den fremtidige biblioteksbetjening ved Aarhus Universitet

Analyse af den fremtidige biblioteksbetjening ved Aarhus Universitet

Kommissorium og proces	3
AU Librarys nuværende biblioteker	3
Beskrivelse af services på AU Library	4
Service for forskere ved Aarhus Universitet	4
Service for forskere: Scenarier for de fremtidige fagbiblioteker	6
Scenarie 1: Nærbiblioteker (decentrale fagbiblioteker)	6
Scenarie 2: Større centrale biblioteker (tværfaglige biblioteker)	7
Service for studerende ved Aarhus Universitet	8
Service for studerende: Scenarier for de fremtidige fagbiblioteker	9
Scenarie 1: Nærbiblioteker (decentrale fagbiblioteker)	9
Scenarie 2: Større centrale biblioteker (tværfaglige biblioteker)	10
Service for ledelse og administration	11
Service for ledelse og administration: Scenarier for de fremtidige fagbiblioteker	11
Scenarie 1: Nærbiblioteker (decentrale fagbiblioteker)	11
Scenarie 2: Større centrale biblioteker (tværfaglige biblioteker)	11
Anvendt litteratur og undersøgelser	12
 Bilag 1. Kommissorium for analysegrupper om fremtidig biblioteksbetjening ved Aarhus Universitet	13
Bilag 2. Deltagerliste	15
Bilag 3. Oplæg og videopræsentationer	16

Kommissorium og proces

AU har ønsket en analyse af den fremtidige biblioteksdrift ved AU efter, at AU Library blev overdraget til Det Kgl. Bibliotek. Arbejdet er sat i gang i efteråret 2019 og forventes afsluttet i sommeren 2020.

Formålet er at analysere muligheder, potentialer og udfordringer ved at samle biblioteksenhederne på henholdsvis det tørre område (Arts og BSS) og våde område (Health og Nat-Tech) i færre, fælles enheder. Analysen er en konsekvens af overdragelsen af AU Library til Det Kgl. Bibliotek, og AU's arbejde med at etablere Campus 2.0 (se bilag 1 første afsnit).

Som en del af analyseprocessen blev der nedsat en referencegruppe bestående af forskere, studerende, administrativt ansatte fra AU og biblioteksansatte (se bilag 2). Gruppen fungerede som fokus-gruppe i forhold til analysen og sikrede, at analysearbejdet fik input fra repræsentanter for de vigtigste interessenter. Gruppen bestod af 16 medlemmer fordelt på universitets fakulteter (se bilag 2).

Gruppen mødtes to gange. Første gang diskuterede gruppen den service, som medlemmerne kunne ønske sig i forhold til forskellige biblioteksstrukturer. Som inspiration blev der holdt et oplæg og præsentation af services fra fire universitetsbiblioteker gennem fire videoer. Oplægsholderne kom fra Danmark, Holland, Norge, Singapore og Spanien (se bilag 3). Fokus for andet møde var på rapporten. Gruppen diskuterede her rapportens indhold. Formålet var at kvalificere scenarierne.

AU Librarys nuværende biblioteker

AU Library består af 12 fakultetsforankrede biblioteker, som varierer i størrelse og opgaver. Bibliotekerne er placeret i nærhed til de faglige miljøer, og den nuværende biblioteksservice består af en kombination af de lokalt placerede biblioteker kombineret med enheder på Det Kgl. Bibliotek, der varetager særlige funktioner vedrørende Aarhus Universitet.

Se tabellen herunder for en liste over bibliotekerne ved AU Library samt antal studiepladser, areal og studiepladser m.m. for de lokaliteter, der er involveret i analysen.

Tabel 1: Liste over bibliotekerne ved AU Library inddraget i analysen.

Bibliotek	Kvadratmeter (bibliotek, studiepladser)	Antal studiepladser	Magasinplads	Besøgende
Arts Nobel	2.700	400 (+2 med pc)	480	
Arts Kasernen	335	28	83	
BSS, Fuglesangs Allé	528	153	126	164.850
BSS, Bartholins Allé	1.046	177	233	199.163
Nat-Tech, Ny Munkegade	382	174*		
Health, Victor Albeck Bygningen	347	198		

* Antal studiepladser er opgjort sammen med AU Library, Katrinebjerg (der ikke er en del af denne analyse).

Tabel 2: Alle biblioteker ved AU Library.

Alle biblioteker ved AU Library
AU Library, Campus Emdrup (Arts) AU Library, Kasernen (Arts) AU Library, Moesgård (Arts) AU Library, Nobelparken (Arts) AU Library, Bartholins Allé (BSS) AU Library, Fuglesangs Allé (BSS) AU Library, Herning (BSS) AU Library, Sundhedsvidenskab (Health) AU Library, Skejby (AUH) (Health) AU Library, Katrinebjerg (Nat-Tech og Arts) AU Library, Ny Munkegade (Nat-Tech) Det Kgl. Bibliotek, Aarhus, Victor Albecks Vej

De nuværende biblioteker har døgnadgang og adgangen er vigtig og skal gives i et miljø, hvori de studerende føler sig trygge. Det vil sige, gerne i nærheden af det øvrige campus, hvor der er liv og aktiviteter, og hvor biblioteket opleves som en del af campus. Bibliotekets fysiske placering kan tænkes som en naturlig del af det samlede studiemiljø på Campus og oplagt i nærheden af nogle af følgende faciliteter: Auditorier, idrætsfaciliteter, cafemiljø, labs, pædagogiske centre, innovationsmiljø, fagmiljøer.

Beskrivelse af services på AU Library

AU Library har tre store kerneopgaver, der skal understøttes og videreudvikles. Disse kerneopgaver er:

- Services rettet mod forskere
- Services rettet mod studerende
- Services rettet mod ledelse/administration.

Service for forskere ved Aarhus Universitet

Kontakten til forskerne varetages af lokale kontaktbibliotekarer, hvis ansvar det er at holde sig orienteret om bøger, databaser og ressourcer inden for det pågældende faglige område, samt agere kontakt og bindeled mellem bibliotek og institut/afdeling.

Forskernes behov for adgang til materiale og fysiske samlinger varierer meget fra fag til fag. For nogle fag er adgangen til samlinger og bøger altafgørende, mens forskere i andre fag har brug for databaser og e-ressourcer, og ikke har behov for at komme fysisk på biblioteket. Dette afspejler sig også i forskelle i indkøbsmønstre fra fakultet til fakultet.

Den digitale udvikling stiller krav til nye kompetencer. Adgangen til ressourcer har aldrig været større, men heller aldrig været mere kompleks og uoverskuelig. Der er behov for helt nye metoder til at finde frem til relevante informationer, og der er behov for viden om søgemetoder, systematic reviews, tekst- og databehandling, visualiseringsteknikker, metoder til at sikre kvaliteten i data, viden om korrekt brug af data samt metoder til at analysere store datamængder.

Det er nye opgaver, som vi målrettet arbejder med at udvikle på bibliotekerne, og som ligger i naturlig forlængelse af de traditionelle bibliotekskompetencer - evnen til at tænke struktureret og systematisk. Vi oplever et stort behov fra såvel forskere som de studerende for hjælp og vejledning med disse opgaver. Det vil være oplagt, at medtænke denne udfordring, når man planlægger det fysiske campusmiljø.

[4]

Man kunne forestille sig fysiske rum og services for forskere som:

Åbne research labs, hvor forskerne kan henvende sig og få hjælp og vejledning i brugen af programmer, teste nye teknologier (tværfaglighed), eksperimentere og videnuudveksle. Bemandingen kan være et samarbejde mellem flere fagmiljøer, hvor biblioteket kan være drivkraft og koordinator.

Research Common, Digital Scholarship Lab – Makerspace for researchers: Kunne med fordel placeres på biblioteket, hvor der er bemanding og specialviden, og hvor forskere/Ph.d. kunne få hjælp til:

- **Hjælp til publiceringsstrategi**
Vi oplever behov for hjælp og vejledning i forbindelse med publiceringsstrategier især for yngre forskere. Biblioteket kan hjælpe med at finde frem til relevante tidsskrifter og vejlede i brugen af de åbne publiceringsressourcer, der stilles til rådighed via Det Kgl. Bibliotek. Desuden hjælp til 'personlig bibliometri'.
 - **Hjælp til søgning i data/litteratur**
Vi oplever et stigende behov fra projekter, som har brug for hjælp til systematiske søgninger og udformning af systematiske reviews.
Hjælp til søgning i finansielle databaser, statistik og virksomhedsinformation m.m.
 - **Hjælp til tekst- og databehandling (DIGHUM - Samarbejde med ARTS) (vejledning i programmer og værktøjer)**
Hjælp til software, vejledning i brugen af datasæt, hjælp til behandling og opbevaring af data, metadatering, rådgivning.
 - **Hjælp til teknologi – video, virtual reality, robot learning, 3D print, software**
Et lab hvor man kan arbejde tværgående mellem fagene og inddrage forskellige teknologiske værktøjer.
 - **Support til forskningsregistrering og OA**
Open and Fair bevægelsen stiller krav til viden om publicering og rettighedshåndtering. Der er behov for viden og kommunikation om udviklingen inden for dette felt, og der er behov for at koordinere i forhold til de licensbelagte data.
- Forskningsregistrering og forskningsanalyse**
Der er et fortsat behov for hjælp til forskningsregistrering, validering og kvalitetssikring af data i PURE. Biblioteket leverer løbende ledelsesinformation til institutter, centre og fakultet baseret på data fra PURE, og vi har allerede gode kompetencer på dette felt. Det er et område, vi løbende kompetenceudvikler, og hvor vi ser et fortsat og voksende behov for service. Vi arbejder på at forbedre vores analyser gennem kendskab og kompetenceudvikling i nye analysemetoder.
- **Hjælp til ophavsret**
Vi oplever behov for vejledning i brugen af det rettighedsbelagte materiale.
Det er områder, hvor biblioteket spiller en naturlig rolle, og hvor vi kan trække på specialister fra Det Kgl. Bibliotek og licensafdelingens kendskab til brugen af det licensbelagte materiale. Der er vedvarende fokus på brugen af materialet fra bl.a. Copydan, og biblioteket kan yde vejledning og bistand på dette område.

Samfundsmæssigt er der et stort ønske om at åbne forskningen mere op; sikre transparens og troværdighed via åben adgang til forskningsdata og publikationer. Open Science er et begreb, der er vundet frem i takt med den tiltagende digitalisering, der giver flere muligheder for at analysere, dele og tilgå data i et omfang, der ikke tidligere er set. Open Science opfordrer både til en fri og gratis adgang til

[5]

forskningsdata, resultater og processer og tager fat i de mange udfordringer, det bringer med sig. De mange samfundsmæssige fordele ved Open Science høstes ved større gennemsigtighed, effektivisering (mere ud af samme data) og demokratisering af adgang til den forskning, som er understøttet af offentlige midler. Men Open Science kræver en kulturændring både i forsknings- og undervisningsmiljøet i forhold til værdisættelse og forståelsen af forskningens impact. Open Science er således ikke blot et spørgsmål om IT og tekniske løsninger.

Fra fonde og bevillingsgivere er der øgede krav om, til at gøre data åbne og genfindelige. I den forbindelse stilles der krav om, at der skal være udarbejdet en datamanagement plan i forbindelse med store fondsansøgninger. Data management planen skal hjælpe med at:

- Strukturere og organisere forskningsdata på bedst mulige måde, så de kan genfindes
- Sikre at data er FAIR (Findable, Accessible, Interoperable og Reusable)
- Sikre at overholde gældende lovgivning og efterleve krav fra bevillingsgivere
- Identificere tekniske, lovmæssige og etiske udfordringer allerede i starten af et forskningsprojekt.

Vejledning og hjælp til dette arbejde er en opgave biblioteket kan stille til rådighed i samarbejde med andre forskningsunderstøttende enheder på AU.

Biblioteket forvalter systemejerskabet for Pure, og er ansvarlig for at sikre datakvaliteten i forbindelse med forskningsregistrering i Pure. Biblioteket hjælper med at gøre publikationer Open Access tilgængelige i det omfang, det er muligt, for at leve op til den nationale Open Access politik.

Forskningsredelighed er et område, hvor biblioteket spiller en naturlig rolle, og hvor vi kan trække på specialister fra Det Kgl. Bibliotek og licensafdelingens kendskab til brugen af det licensbelagte materiale. Der er vedvarende fokus på brugen af materialet fra bl.a. Copydan, og biblioteket kan yde vejledning og bistand på dette område.

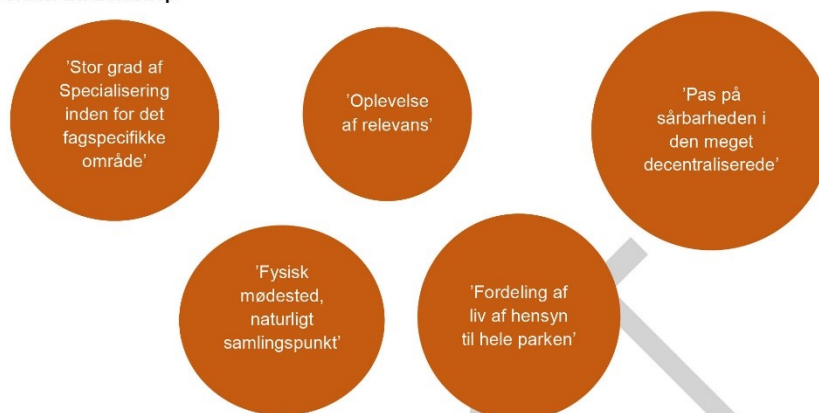
Service for forskere: Scenarier for de fremtidige fagbiblioteker

Scenarie 1: Nærbiblioteker (decentrale fagbiblioteker)

Tabel 3: Fordele og ulemper ved nærbiblioteker for forskere.

Fordele ved nærbiblioteker	Ulemper ved nærbiblioteker
Nærhed og tilgængelighed	Sårbarhed i bemanding ved for små enheder
Biblioteket som 'mødested' mellem studerende og forsker	Ikke alle har brug for et fysisk bibliotek – afhænger til dels af behovet for hurtig adgang til trykt materiale
Fagspecifik og målrettet service	Sårbarhed i forbindelse med at dække hele porteføljen af specialiseret viden
Stor grad af specialisering inden for det fagspecifikke område	
Naturligt samlingspunkt	

Citater fra workshop

Scenarie 2: Større centrale biblioteker (tværfaglige biblioteker)

Tabel 4: Fordele og ulemper ved tværfaglige biblioteker for forskere.

Fordele ved tværfaglige biblioteker	Ulemper ved tværfaglige biblioteker
Større mulighed for specialiserede services	Større afstand til fagmiljøerne
Tværfaglighed	Den specialiserede viden mistes eller drukner i mere tværfaglige initiativer og services
Mere synlig og professionel kommunikation om licens- og dataadgange	

Citater fra workshop

Service for studerende ved Aarhus Universitet

Alle biblioteker på AU leverer kurser og undervisning i informations-/litteratursøgning, referencehåndtering, ophavsret og god citationspraksis ofte indlejret i den fag-faglige undervisning. Der suppleres med blended learning og digitale undervisningsobjekter.

I forhold til de studerende og studiemiljøet konstaterer vi, at biblioteket er et værdsat og højt benyttet studiested. De studerende ser ud til at befinde sig godt på bibliotekerne. Det skyldes efter al sandsynlighed, at de studerende befinder sig bedst i sociale fællesskaber, og at de værdsætter det specielle miljø, der findes på bibliotekerne.

Biblioteket inspirerer til læring, og det er belyst gennem flere brugerundersøgelser, at kombinationen af et inspirerende studiemiljø, bøger og bibliotekarere, der kan yde hjælp og vejledning, er en værdsat kombination. Man bør udnytte denne viden, når man tænker over, hvordan man indretter det fysiske biblioteksmiljø. En ide kunne være at placere biblioteket i forbindelse med andre studenterrettede faciliteter – Studievejledning, kantine/café, studenterorganisationer, Makerspaces, Student Commons, Student lab, It, Karriererådgivning (one-stop-shop).

Vi kan konstatere, at det er mest trygt for de studerende at befinde sig på 'befærdede' og centrale områder. Der er døgnadgang til bibliotekerne, og det er en rigtig god ide at overveje en placering, der er let tilgængelig og oplyst, så de studerende kan føle sig trygge - også om aftenen og natten.

Foruden det traditionelle biblioteksrum bør man overveje behovene for læringsrum af den type, hvor de studerende kan mødes og få hjælp til at afprøve nye teknologier. Det tror vi vil vinde tiltagende indpas i de kommende år. Der er allerede mange gode eksempler i bibliotekssektoren, hvor man eksperimenterer med dette. Et eksempel er DTU's bibliotek, der er omdannet til et levende eksperimentarium, hvor man i samarbejde med fagmiljøerne tester forskellige teknikker og læringsformer. Denne tankegang kunne meget vel tænkes ind i Campus 2.0 – eventuelt som et udvidet samarbejde mellem bibliotek, universitet og virksomhed.

Learning labs, datalabs, maker-spaces, hvor de studerende kan få hjælp til datahåndtering, søgning, referencehåndtering eller afprøvning af nye læringsmetoder: Open Educational Resources (OER), robot learning, Virtual Reality m.m. kunne med fordel udvikles i et samarbejde med CUL, It og fagundervisere (associate dean digitalization).

FlexSpace, Flexible learning environments: Vi oplever et stigende behov for hjælp til databehandling og visualisering. Behovet er ikke lige stort fordelt ud over året, så det kan være en god ide at tænke på fleksible rum eller åbne datalaboratorier, hvor der er tilgængeligt udstyr, der kan indrettes og benyttes til forskellige formål fordelt over året. Rum som disse kan i princippet placeres hvor som helst, men det kunne være oplagt at placere dem i forbindelse med biblioteket, som kan være ansvarlig for betjening og administration.

Service for studerende: Scenarier for de fremtidige fagbiblioteker

Scenarie 1: Nærbiblioteker (decentrale fagbiblioteker)

Tabel 5: Fordele og ulemper ved nærbiblioteker for studerende.

Fordele ved nærbiblioteker	Ulemper ved nærbiblioteker
Tæt integration til det fagfaglige miljø	Sårbarhed i bemanning ved for små enheder
Biblioteket som 'mødested' mellem studerende og forsker	Kan potentielt afskære studerende fra at møde andre studieretninger
Bedre fokus på fagspecifikke og specialiserede services	
Lokal faglig viden	
Følelse af tilhørsforhold	

Citater fra workshop

'Fysisk nærhed – ved studerende og deres daglige cirkler'

'Der er meget fokus på studerendes brug af bibliotekerne, men hvad med mødet med underviserne?'

Scenarie 2: Større centrale biblioteker (tværfaglige biblioteker)

Tabel 6: Fordele og ulemper for studereden ved tværfaglige biblioteker.

Fordele ved tværfaglige biblioteker	Ulemper ved tværfaglige biblioteker
Ensartet services for alle	Større afstand til fagmiljøerne
Naturligt samlingspunkt	Risiko for at biblioteket ikke ligger i de cirkler, hvor de studerende og forskere færdes
Attraktivt miljø der indeholder andet end bibliotek – fx events, debatter, oplæg, kaffe, mad	Fag-fagligheden risikeres at mistes i en centralisering
Flere muligheder for at tilbyde differentierede læringsmiljøer (herunder labs, grupperum m.m.)	
At alle studerende har ret til at komme	

Citater fra workshop

“Centrale steder” skal være et spændende mødested/gravitationspunkt:

- God kaffe, brød, food hall.
- Events, udstilling, musik
- Udstillinger fra sted til sted
- Aktiviteter og åbne kurser

Større faglig bredde
-> Hensyn til studerende på tværfaglige uddannelser.

Dette vil afføde mere volumen og kraft på services. Tværfagligt samspil faciliteres på denne måde. Større faglig bredde må ikke være på bekostning af 'dybde'

Service for ledelse og administration

Forskningsregistrering og forskningsanalyse

Biblioteket leverer løbende ledelsesinformation til institutter, centre, fakultet og universitetsledelse baseret på data fra PURE. Det er et område, vi løbende kompetenceudvikler, og hvor vi ser et fortsat og voksende behov for service og inddragelse af nye og andre metrikker. Vi arbejder på at forbedre vores analyser gennem kendskab og kompetenceudvikling i nye analysemetoder. Et samarbejde mellem andre analyseenheder og leverandører af ledelsesinformation på universitetet er essentielt.

Den centrale Pure-enhed har ansvar for at sikre datakvaliteten i forbindelse med forskningsregistreringen, og der er hvert år faste leverancer til AU i tal, BFI-høsten og høst til Open Access barometeret. Der er løbende dialog mellem de forskellige ledelseslag og AU Pure, og på fakulteter og institutter er aftalt faste leverancer hen over året i forbindelse med fx akkrediteringer og forskningstilsyn m.m.

Ved årlige dialogbesøg på institutter og fakulteter sikres løbende aftaler om serviceniveauet.

Service for ledelse og administration: Scenarier for de fremtidige fagbiblioteker

Scenarie 1: Nærbiblioteker (decentrale fagbiblioteker)

Tabel 7: Fordele og ulemper ved nærbiblioteker for ledelse og administration.

Fordele ved nærbiblioteker	Ulemper ved nærbiblioteker
Større indflydelse på bibliotekernes størrelse og indretning	Indebærer risiko for suboptimal anvendelse af m ²
Flere muligheder for at tilbyde differentierede læringsmiljøer	
Tæt adgang til decentral specialiseret ledelsesinformation	

Scenarie 2: Større centrale biblioteker (tværfaglige biblioteker)

Tabel 8: Fordele og ulemper ved tværfaglige biblioteker for ledelse og administration.

Fordele ved tværfaglige biblioteker	Ulemper ved tværfaglige biblioteker
Sikker entydig bibliometri på tværs af fag	Mindre kontrol og indflydelse
Mere effektiv udnyttelse af m ²	Det lokale kendskab risikeres at mistes i en centralisering
Generisk ledelsesinformation	Irrelevant kommunikation

Anvendt litteratur og undersøgelser

DFFU og Tænk tankens Fremtidens Biblioteker (2019).
Fremtidens Fag- Forsknings- og Uddannelsesbiblioteker: Services og Kompetencer. Verificeret 23-03-20:
fremtidensbiblioteker.dk/upl/website/pdf1/Fremtidensffubibfinal2.pdf

Aarhus Universitet (2016).
7 Anbefalinger til det fysiske studiemiljø. Verificeret 23-03-20:
au.dk/fileadmin/user_upload/Studiemiljoeanbefalinger_21042016_XX.PDF

UDKAST

Bilag 1. Kommissorium for analysegrupper om fremtidig biblioteksbetjening ved Aarhus Universitet

1. Baggrund og Formål

Det Kgl. Bibliotek ønsker at analysere muligheder, potentialer og udfordringer ved at samle biblioteksenhederne på henholdsvis det tørre område (Arts og BSS) og våde område (Health og ST) i færre, fælles enheder. Arts Moesgaard, Arts Emdrup og BSS Herning indgår ikke i analysearbejdet.

Til det formål nedsættes efter aftale med AU to analysegrupper, der skal kvalificere et oplæg om en mulig fremtidig struktur for den fysiske biblioteksbetjening ved AU for henholdsvis det tørre og våde område.

Nedsættelsen af analysegrupperne skal dels ses i lyset af de økonomiske rammer for driften af AUL, som blev lagt i aftalen i forbindelse med overdragelsen af AUL til KB, og dels i lyset af AU's igangværende arbejde med at etablere Campus 2.0. Tilsammen udgør det en aktuel ramme for at se på mulighederne for at samle bibliotekerne i større enheder i en mere fremtidssikret struktur, der både sikrer en mere rationel biblioteksdrift og giver mulighed for at levere bedre service i et attraktivt biblioteksmiljø.

2. Sammensætning og referenceforhold

De to analysegrupper sammensættes hver af:

Fra AU: Studerende (2), Forsker/undervisere (2), Fakultet (1)

Fra KB: KB-medarbejder (2), Sekretær, Formand

Bibliotekslederne Hanne Munch Kristiansen og Susanne Dalsgaard Krag er formand for analysegruppen for henholdsvis det våde og tørre område. De to grupper refererer til vicedirektør Erik Hofmeister, KB.

3. Opgaven

Analysegrupperne skal kvalificere og komme med faglig input til et oplæg fra KB om fremtidig struktur for de fysiske biblioteker.

Emnefelt:

1. Kort beskrivelse af nuværende biblioteker og services (omfang, samling, studiepladser, åbnings-tider, servicetilbud, opgaver m.m.). Kan hovedsalig placeres i bilag.
2. Fremtidige trends og udfordringer – med deraf afledte krav til indretning/funktioner i bibliotekerne:
 - a. Behovet for digitale/fysiske samlinger
 - b. Open science-bølgen
 - c. Samarbejde og tværfaglighed
 - d. Nye digitale services
 - e. Studentservices: Edu-IT
 - f. Forskerservices, herunder Data Management, Open Science, e-science

3. Beskrivelse af forslag til fremtidig struktur
 - a. Vision for og beskrivelse af biblioteksstrukturen
 - b. Hvad skal bibliotekerne rumme? Beskrivelse af funktioner, herunder fordele/ulempes ved ny struktur
 - I. Personaleressourcer
 - II. Studiemiljø
 - III. Læringsmiljø
 - IV. Forskerservice
 - V. Ledelsesinformation
 - VI. Nærhed og fagenes forskellighed
 - VII. Magasiner
 - VIII. Opsamling om behov for antal kvadratmeter

4. Konklusion og anbefaling

Oplægget vil ikke indeholde en beskrivelse af økonomien ved mulig etablering af ny struktur og heller ikke beskrivelse af konkrete indretningsforslag, men alene en beskrivelse af de funktioner, der skal være i den nye struktur og de deraf afledte behov for m².

Analysearbejdet koordineres med den tværgående arbejdsgruppe på AU, der arbejder med fællesfaciliteter på Campus 2.0.

KB skriver og udformer oplægget i form af en slutrapport.

4. Resultat

Analysegruppernes arbejde skal munde ud i en slutrapport, der rummer beskrivelse af forslag til biblioteksbetjening på det våde og tørre område – og følgende indholdsbeskrivelsen i pkt.3.

5. Målgruppe

Målgruppen for slutrapporten er ledelsen på AU og ledelsen på KB.

6. Tidsplan

Slutrapporten afleveres til ledelsen på AU og KB senest med udgangen af 2019.

7. Litteratur:

Rapport med anbefalinger fra arbejdsgruppen om den fremtidige organisering af forskningsbiblioteksområdet. 2019

[kum.dk/fileadmin/KUM/Documents/Nyheder%20og%20Presse/Nyheder/2018/Rapport med anbefalinger fra arbejdsgruppen om forskningsbiblioteker.pdf](http://kum.dk/fileadmin/KUM/Documents/Nyheder%20og%20Presse/Nyheder/2018/Rapport_med_anbefalinger_fra_arbejdsgruppen_om_forskningsbiblioteker.pdf)

Syv anbefalinger til det fysiske studiemiljø. AU, 2016

au.dk/fileadmin/user_upload/Studiemiljoeanbefalinger_21042016_XX.PDF

Den seneste Horizon Library edition, jeg kan finde er 2017 edition.

Horizon rapport for Higher education

cdn.nmc.org/media/2017-nmc-horizon-report-library-EN.pdf

library.educause.edu/~media/files/library/2019/4/2019horizonreport.pdf?la=en&hash=C8E8D444AF372E705FA1BF9D4FF0DD4CC6F0FDD1

Bilag 2. Deltagerliste

Navn	Afdeling
Nat-Tech	
Jacob Schach Møller	Instituttleder for Institut for Matematik
Thomas Plesner	Rådgiver, Fakultetssekretariatet, Nat-Tech
Michael Bohn Faldborg	Studerende, Nat-Tech
Health	
Nikolaj Harbjerg	Administrationschef, Health
Nanna Brix Finnerup	Professor, Institut for Klinisk Medicin
Caroline Winther Boye	Studerende, Medicin
Business and Social Sciences	
Osman Skjold Kingo	Lektor, Psykologisk Institut
Per Baltzer Overgaard	Prodekan, Dekanatet Aarhus BSS
Nicolai Toftdal Thomsen	Studerende, Økonomi
Arts	
Anne Marie Paahus	Prodekan, Dekanatet Arts
Bo Holm	Lektor, Systematisk Teologi
Jonathan Rossen	Studerende, Arts
AU Library, Det Kgl. Bibliotek	
Hanne Munch Kristiansen	Biblioteksleder, Nat-Tech og Health
Susanne Dalsgaard Krag	Biblioteksleder, BSS og Arts
Jesper Boserup Thestrup	AU Library, Victor Albecks Vej
Solveig Sandal Johnsen	AU Library, BSS, Bartholins Allé
Rasmus T. Nielsen	AU Library, Katrinebjerg
Bente Østergaard	AU Library, Health
Gina Bay	AU Library, BSS, Bartholins Allé
Louise Kruse Fischmann	AU Library, Arts, Moesgaard

Bilag 3. Oplæg og videopræsentationer

Oplæg

Charlotte Wien, Forskningschef, Syddansk Universitetsbibliotek.

Videopræsentationer

Gulcin Cribb, University Librarian, Singapore Management University Libraries, Singapore

Gitte Kolstrup, Bibliotekdirektør, Universitetsbiblioteket i Stavanger, Norge

Belén Real, Associate Director. Marketing and Training, IE Library, Spanien

Hilde van Wijngaarden, Director, University library Vrije Universiteit Amsterdam, Holland

UDKAST

Bilag 6. Strategiplan 2020-2022 og årsplan 2020 for biblioteksbetjeningen ved Aarhus Universitet

Strategiplan 2020-2022 og årsplan 2020 for biblioteksbetjeningen ved Aarhus Universitet

Indhold

Executive summary	3
Indledning	3
Generelle forhold	4
Strategiplan 2020-2022.....	6
Informationsforsyning	6
Forskerservice, Open Science og Data Management	6
Studierettede services	7
Pure, Open Access, Analyse og ledelsesinformation	8
De fysiske biblioteker.....	9
Årsplan 2020	10
Informationsforsyning	10
Skematisk oversigt over KB-services inden for materialeforsyning og biblioteks- og søgesystem ..	11
Forskerservice, Open Science og Data Management	11
Skematisk oversigt over Bibliotekets forskerservices	12
Studierettede services	13
Skematisk oversigt Bibliotekets studierettede services.....	14
Pure, Open Access, Analyse og Ledelsesinformation	14
AU Pure	14
Open Access	15
Analyse og ledelsesinformation.....	15
Særlige fakultetsforhold.....	15
Skematisk oversigt over bibliotekets services inden for Pure og ledelsesinformation	16
De fysiske biblioteker.....	17
Skematisk oversigt over Bibliotekets services på de lokale biblioteker	17
Bilag: Servicemål.....	18

Strategiplan 2020-2022 og årsplan 2020 for biblioteksbetjeningen ved Aarhus Universitet

Executive summary

For at få et mere dynamisk styrings- og arbejdsgrundlag er det mellem Aarhus Universitet (AU) og Det Kgl. Bibliotek (KB) aftalt, at de Service Levels Agreements (SLA'er), der var en del af Rammeaftale om Biblioteksdrift ved Aarhus Universitet indgået i maj 2017 og dermed en del af grundlaget for overdragelsen af AU Library til KB, fra 2020 erstattes af tre-årige strategiplaner og en et-årig årsplan med service-mål for den samlede biblioteksdrift. Dokumentet indeholder strategiplan 2020 – 2022 og årsplan 2020, som beskriver biblioteksbetjening af AU med eksisterende serviceydelser og påtænkte aktiviteter på tværs af fakulteterne og eventuelle særlige fakultetsvise forhold. Årsplanen med servicemål danner baggrund for de årlige evalueringer af biblioteksbetjeningen.

Fortsat digital transformation af biblioteksbetjeningen vil være i fokus m.h.t. informationsforsyning, understøttelse af informationskompetencer og forskerservice.

Licensøkonomi er fortsat en udfordring og et essentielt fokusområde. KB har overtaget licensforhandlingerne af universiteternes e-ressourcer og har sammen med Universitetsdirektørudvalget etableret en ny forvaltningsstruktur for forhandlingerne. Denne struktur skal sikre et maksimalt pres og et stærkt mandat i licensforhandlingerne.

AU har haft en betydelig vækst i Open Access (OA) publicering fra 2017-2018, men har sammenlignet med andre universiteter fortsat den laveste andel målt i Danmarks Open Access indikator. Universitetsledelsen har besluttet at intensivere indsatsen for at øge andelen af Open Access publicering, og biblioteket er en væsentlig aktør i dette arbejde.

Inden for forskerservice vil biblioteket fortsætte de nuværende services. I de kommende år vil der endvidere være fokus på at kunne levere forskningsunderstøttende aktiviteter inden for Data Management og Open Science alt efter fakulteternes behov og ønsker.

Inden for studieservice vil biblioteket også fremadrettet tilbyde tilstedeværelsesundervisning i informationsøgning og andre discipliner på bachelor- og kandidatniveau. Biblioteket vil øge fokus på at understøtte AU's prioritering af Educational-IT (EDU-IT).

Sammen med AU gennemfører biblioteket i 2019/2020 en analyse af struktur for de fysiske betjeningssteder i forbindelse med AU's planlægning af Campus 2.0. Der udestår en endelig beslutning om antal betjeningssteder og serviceniveau.

Indledning

Pr. 1. januar 2018 overdrog Aarhus Universitet alle biblioteksaktiviteter til KB og der blev i den forbindelse udarbejdet en overdragelsesaftale mellem Aarhus Universitet og Det Kgl. Bibliotek samt en Rammeaftale af den 2. maj 2017 om Biblioteksdrift ved Aarhus Universitet med dertil hørende SLA'er for biblioteksbetjeningen.

Grundlaget for samarbejdet om biblioteksdrift mellem Biblioteket og AU er fortsat de i 2017 indgåede overdragelsesaftale samt rammeaftale med tilhørende allonger, og gælder ikke andre ydelser fra KB til AU. De overordnede økonomiske rammer for biblioteksbetjeningen er fastlagt i den indgåede rammeaftale. I forlængelse heraf vil der i årene fremover fortsat være fokus på at effektivisere alle sider af biblioteksdriften.

For at få et mere dynamisk styrings- og arbejdsgrundlag er det mellem AU og KB aftalt, at Rammeaftalens Bilag 3-8 Service Level Agreement - SLA - for AU overordnet samt for de fire fakulteter fra og med 2020 erstattes af tre-årige strategiplaner og en et-årig årsplan med servicemål for den samlede biblioteksdrift. Dette dokument indeholder strategiplan 2020 – 2022 og årsplan 2020 med servicemål.

Strategiplanen beskriver den forventede udvikling i den leverede biblioteksservice i årene 2020 – 2022 efterfulgt af et afsnit med årsplan 2020. Afsnittet om årsplan beskriver Bibliotekets biblioteksbetjening af AU med eksisterende serviceydelser og påtænkte aktiviteter på tværs af fakulteterne og beskriver derudover eventuelle særlige fakultetsvise forhold. Biblioteksydelse retter sig mod studerende, undervisere, forskere og universitetsledelse.

I bilag til årsplanen er biblioteksydelser beskrevet med servicemål og eventuelle gensidige afhængigheder for ydelsen.

Årsplanen vil danne baggrund for den årlige evaluering af biblioteksydelsen. Evalueringen vil som hidtil ske fakultetsvis i foråret og med en samlet afrapportering til Universitetsdirektøren.

Generelle forhold

Bibliotekets fremadrettede strategiske fokus er at sikre en effektiv biblioteksbetjening af studerende, undervisere, forskere og universitetsledelse ved AU. Forsat digital transformation af biblioteksbetjeningen vil være i fokus, når det gælder kerneområderne informationsforsyning, understøttelse af informationskompetencer og forskerservice.

Overordnet bidrager den beskrevne biblioteksbetjening til at realisere AU's strategi som den kommer til udtryk i "Strategi 2025" med mål og indsatser i forhold til forskning, undervisning/uddannelse, tværfaglighed med videre. Strategien for biblioteksbetjeningen bidrager ligeledes til at realisere KB's egen aftale med Kulturministeriet med definerede resultatmål og strategi for 2020 – 2023, som tilsammen rummer en række indsatsområder og mål bl.a. i forhold til forskning og undervisning. Disse vil blive beskrevet i de enkelte relevante afsnit.

Biblioteket betragter det som helt afgørende, at udviklingen af biblioteksbetjeningen sker i et tæt samarbejde, en tæt dialog og et partnerskab med AU. KB betragter det derfor som meget væsentligt, at biblioteket deltager og bidrager i relevante fora på AU for at sikre indblik i og dialog om biblioteksdriften.

Organisationsudvikling og kompetenceudvikling

I 2019 har KB forenklet den overordnede ledelsesstruktur for biblioteksbetjeningen af AU. Formålet har været fremadrettet at styrke tværfaglighed, sikre en bedre udnyttelse af ressourcer og kompetenceudvikling på tværs i organisationen. Den overordnede ledelse består af en bibliotekschef (vicedirektør på KB) samt to biblioteksledere, der har ansvaret for biblioteksbetjeningen af henholdsvis det tørre område – Arts og BSS – og det våde område – HE og Nat-Tech.

I foråret 2019 blev de tidligere seks matrixbånd erstattet af tre tværgående indsatsområder - Open Science/Datamanagement, EDU-IT & UX samt Pure/Ledelsesinformation. Den nye struktur skal i de kommende år sikre organisatorisk fokus, høj servicekvalitet og kompetenceudvikling på disse områder side-

løbende med den daglige betjening af studerende, undervisere, forskere og universitetsledelse. Nye services som Open Science, datamanagement, text- og datamining og nye teknologier som fx kunstig intelligens kræver nye kompetencer, og biblioteket vil i de kommende år have stor fokus både på kompetenceudvikling af medarbejdere og rekruttering af nye medarbejdere med de nødvendige kompetencer.

Webbaseret indhold og øget synlighed over for de faglige miljøer

Biblioteket synliggør de forskellige services ad forskellige kanaler. KB sikrer bibliotekets brugere adgang til opdateret information, services, selvbetjening og vejledninger integreret i AU's webunivers. Primært under betegnelsen AU Library og via library.au.dk, men også som en integreret del af for eksempel Pure og AU's LMS.

KB søsatte i november 2019 et nyt website, som samler information om bibliotekets forskellige ydelser og som skal lette adgangen til de forskellige digitale samlinger. Der arbejdes på at lave en samlet portalindgang til bibliotekets digitale kulturarvssamlinger. [Library.au.dk](http://library.au.dk) vil fortsat være et selvstændigt univers på KB's nye website.

Biblioteket ønsker i de kommende år at øge synligheden af de forskellige ydelser over for de faglige miljøer, hvilket vil ske i samspil og dialog med AU.

Strategiplan 2020-2022

Informationsforsyning

Biblioteket står for anskaffelse, fremskaffelse, klargøring og formidling af digitale og trykte informationsressourcer til studerende, undervisere og forskere ved AU.

Biblioteket har i sammenhæng med nedlæggelsen af Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek (DEFF) overtaget licensforhandlingerne af universiteternes e-ressourcer. KB har sammen med Universitetsdirektørudvalget etableret en ny forvaltningsstruktur for licensforhandlingerne, som fremadrettet skal sikre et maksimalt pres i licensforhandlingerne. Den nye struktur skal endvidere sikre forståelse for, at licensøkonomien og adgangen til licensbelagte materialer hænger sammen med hele publiceringscyklussen, herunder forskernes involvering i peer review og i redaktionelle udvalg, Open Access, Article Processing Charge (APC) betalinger og "double dipping" i form af betaling for abonnement og publicering med videre. Det overordnede formål er, at opnå optimale priser og bedre mulighed for at udnytte licenserne samt understøtte den nationale strategi for Open Access.

På AU har Biblioteket sammen med universitetet vedtaget en dialogstruktur, som fremover sikrer dialog på fakultetsniveau i forbindelse med nødvendige trimninger af licensporteføljen.

Langt den overvejende del af de indkøbte informationsressourcer til AU er digitale, og kun en lille del papirbaserede. Biblioteket forventer, at indkøbsprofilen fortsat vil forskubbe sig hen mod digitale ressourcer på bekostning af trykte materialer med skyldig hensyntagen til fakultetsspecifikke behov og ønsker.

KB sikrer stabil adgang til at benytte biblioteks- og søgesystemer, som giver brugerne på AU adgang til at søge i bibliotekets ressourcer og foretage bestilling/reservation af materialer. I november 2019 tog KB et nyt biblioteks- og søgesystem i brug. Det vil synliggøre bibliotekets mange materialer for alle brugere, og det er forventningen, at dette vil øge benyttelsen og dermed give mere værdi for pengene.

KB køber årligt digitale materialer for ca. 125 mio. kr. til betjeningen af AU, KU og RUC. At sikre permanent adgang til købte digitale informationsressourcer er en del af KB's rammeaftale 2020-23 med Kulturministeriet.

Forskerservice, Open Science og Data Management

Informationsforsyning i form af både digitale og trykte licenser er en af de primære forskerservices, der leveres til forskningsmiljøet på AU. Derudover vil Biblioteket fortsat yde støtte og vejledning i de relevante faser i forskningscyklussen, både hvad angår aktiviteter i planlægningsfasen såsom litteratursøgninger og referencehåndtering.

Også nærhed til de faglige miljøer er essentiel for at Biblioteket kan yde en professionel og målrettet forskerservice. Bibliotekets forskerservice skal derfor løbende tilpasses de enkelte fakulteters behov og leveres gennem kontaktbibliotekarer. Der er således tilknyttet 1-2 kontaktbibliotekarer til alle institutter, for at sikre en kontinuerlig og gennemgående kontakt mellem den enkelte forsker og biblioteket. For at kunne tilbyde forskerne målrettede services og tilpassede løsninger, er det vigtigt, at der er en løbende dialog mellem kontaktbibliotekarerne og forskningsmiljøerne. Både tilstedeværelse i nærmiljøerne og digitale kommunikationsplatforme bør løbende benyttes.

[6]

KB har for årene 2020-2023 formuleret strategiske målsætninger om dels at udvikle samarbejdet med universiteterne inden for Open Science, dels at udvikle servicen over for forskere og studerende med at levere kuraterede datasæt til brug i undervisning og forskning.

I de kommende år vil der være fokus på kompetenceudvikling inden for Data Management og Open Science for at kunne levere forskningsunderstøttende aktiviteter indenfor disse områder. Det kræver en tæt koordinering og dialog med relevante fora på AU, herunder bl.a. Research Datamanagement Udvalget, for at sikre, at de forskellige forskningsmiljøer tilbydes en konsistent og transparent opgaveløsning.

Inden for Data Management og Open Science skal Biblioteket indgå med formidling og vejledning i en række elementer i forskningsprocessens cyklus. Også programmer og værktøjer til håndtering af data indgår som en del af bibliotekets forskerservices inden for Data Management og Open Science.

Derudover vil Biblioteket øge indsatsen indenfor de forskerrelaterede bibliometriske metoder, som fx vejledning/udarbejdelse af h-indeks og andre metrikker, da efterspørgslen bliver større og også mere varieret hvad angår leverancernes indhold.

Studierettede services

En af Bibliotekets kerneydelser vil også fremadrettet være at tilbyde indlejret tilstedeværelsesundervisning i informationssøgning, akademisk integritet, kildekritik, referencehåndtering m.m. på både bachelor- og kandidatniveau.

Undervisning og vejledning vil løbende justeres og tilpasses så den afspejler eksisterende og nye behov både hvad angår format og indhold og god kontakt med undervisere, studieledere m.m. er også i de kommende år meget vigtig.

Biblioteket har strategisk fokus på at understøtte AU's prioritering af Educational-IT (EDU-IT) og har dannet et EDU-IT Netværk, hvis opgaver er at udvide informationskompetencebegrebet og således bidrage til at gøre de studerende digitalt dannede og fortrolige med digitale teknologier og værktøjer. Biblioteket vil derfor intensivere samarbejdet med uddannelserne og udvide bibliotekets læringsrum ved at aktivere værktøjer og materialer, der kan tilgås af de studerende før, under og efter undervisningen. Adgang til AU's LMS er derfor essentiel da det vil være en primær platform, til formidling af undervisningsmateriale.

Biblioteket vil være opmærksom på, at der også skal være adgang til relevante e-læringsobjekter m.m. på bibliotekets hjemmeside og andre relevante nationale som internationale platforme. Adgang til AU services skal leve op til gældende regler, lovgivning og AU's Informationssikkerhedspolitik.

For at imødekomme den strategiske EDU-IT indsats er kompetenceudvikling et nøglebegreb i de kommende år indenfor EDU-IT. Det gælder bl.a. evnen til at sætte sådanne nye kompetencer i spil - både hvad angår relationelle kompetencer, fx partnerskaber med AU i kollaborative miljøer samt design af e-læringsobjekter, hvor både didaktik og it-kompetencer skal i spil.

At styrke de studerendes digitale dannelse er en del af KB's rammeaftale 2020-23 med Kulturministeriet. Analysen af det fremtidige behov for forskningsbiblioteksbetjening, iværksat af arbejdsgruppen om den fremtidige organisering af forskningsbiblioteksområdet, peger på behovet for mere vejledning og undervisning i informationssøgningskompetence, referencehåndtering m.m. Indsatsen her bygger på biblioteksfaglige kompetencer, og KB har i mange år udbudt traditionel "klasseundervisning" i disse emner. For at nå målgruppen skal antallet af digitale læringstilbud øges (webinarer, instruktionsvideoer m.m.).

[7]

Pure, Open Access, Analyse og ledelsesinformation

Systemforvaltningen af Pure er forankret i enheden AU Pure under KB/AU Library. Systemforvaltningen foregår i et tæt samarbejde med AU. Fra 2019 er validering af universitetets publikationer centraliseret i enheden AU Pure.

Open Access og Analyse & ledelsesinformation er i øjeblikket lokalt forankret og koordineres i tværgående faglige arbejdsgrupper i tæt samarbejde med AU Pure enheden. Organiseringen i faglige arbejdsgrupper vil kunne justeres i perioden.

AU Pure

AU Pure forvalter Pure, validerer publikationer, plejer og vedligeholder data i systemet, samt sikrer data-kvaliteten i forbindelse med den årlige høst til AU i Tal, BFI og Open Access Indikatoren. AU Pure har desuden til opgave at informere og vejlede brugerne i relation til Pure. Dette ansvar varetages gennem Pure hjemmesiden og direkte via AU's kommunikationskanaler.

AU Pure ønskes i de kommende år konsolideret og udviklet. En ny Pure Portal løsning er nødvendig og dette vil påvirke arbejdet de kommende år. AU's nuværende custom-portal bliver udfaset i 2021. Med udgangen af 2020 vil der ikke længere kunne udvikles på portalen og efter 2021 vil der ikke længere være service på portalen.

I øjeblikket anvendes Pure hovedsageligt til registrering af forskningspublikationer på AU, men Pure understøtter flere indholdstyper, som ikke anvendes i øjeblikket, herunder kurser, datasæt og impactindikatorer. I Pure standardportalen er der, ud over visning af ovennævnte indholdstyper, desuden faciliteter som forsknings- og brugsmetrikker, profilering på sociale medier og Fingerprinting, som AU ikke kan udnytte på grund af den nuværende custom portalløsning.

Open Access

Biblioteket Open Access beriger publikationer i Pure samt yder støtte og vejledning til forskerne i den forbindelse med henblik på at leve op til AU's Open Access politik og den Nationale Open Access strategi.

AU har haft en betydelig vækst i Open Access publicering fra 2017-2019, men har med 41,67 % fortsat den laveste andel målt i Danmarks Open Access indikator. Universitetsledelsen har derfor besluttet at intensivere indsatsen m.h.p. at øge andelen af Open Access publicering. KB/AU Library vil bidrage her til i de kommende år indenfor den eksisterende budgetramme.

Nationalt er den danske Open Access strategi fornyet i 2018, og revideres tidligst i 2021-2022. Open Access politik for offentlige forskningsfonde er fornyet i april 2019. Både nationalt og internationalt er der stor opmærksomhed på og ønske om at publicere mere Open Access og bevillingsgivere vil kunne stille flere krav til Open Access publicering, der inkluderer anden publicering som eksempelvis bøger og data.

Analyse og ledelsesinformation

Biblioteket/AU Pure leverer på baggrund af data fra Pure ledelsesinformation og bibliometriske rapporter til universitetsledelsen, fakultetsledelserne samt institutter og centre.

Oplysning/formidling af udmeldinger fra styrelsen /ændringer i BFI systemet ydes som en løbende rådgivning og support.

De fysiske biblioteker

Biblioteket er en væsentlig del i at skabe et levende campus-miljø, og vil bidrage til at realisere AU's Vision 2025: " Visionen tager udgangspunkt i levende campusser, hvor studerende, medarbejdere og eksterne partnere mødes i et tæt samarbejde. Universitetets hovedcampus i Aarhus er internationalt berømt for sin karakteristiske arkitektur og bynære beliggenhed. I de kommende år vil universitetet videreudvikle og nytænke denne og universitetets andre campusser, så de i endnu højere grad bliver kendetegnet ved levende, engagerende og innovative studie- og forskningsmiljøer samt ved bæredygtig drift og udvikling."

KB understøtter et velfungerende studie- og læringsmiljø på AU ved at drive studiemiljøfaciliteter, der er målrettet de studerendes behov i forhold til studiearbejde, gruppearbejde, stillelæsning og afslapning. Studiemiljøfaciliteterne etableres, drives og udvikles i overensstemmelse med lokale behov og efter aftale med fakulteter og efter rammeaftalens bestemmelser.

KB/AU Library består i øjeblikket af en række fysiske biblioteker, placeret på de respektive fakulteter. Bibliotekerne er forskellige i størrelse og funktion, og spænder lige fra biblioteker med store bogsamlinger til små betjeningssteder med vægt på forskerservice.

I overdragelsesaftalen fra 2018 er det besluttet, at udgifter til indretning af publikumsarealerne på de fysiske biblioteker er en opgave for AU, og skal således samtænkes med AU's indsats i forbindelse med indretning af attraktive studiemiljøer.

Biblioteket gennemfører i 2019-2020 en biblioteksanalyse i forbindelse med AU's planlægning af Campus 2.0. Der udestår en endelig beslutning om antal biblioteker og serviceniveau.

Biblioteket arbejder med UX som metode til at indrette brugervenlige miljøer, og Biblioteket ønsker derfor at styrke samarbejdet med de respektive fakulteter om dette arbejde.

Årsplan 2020

Informationsforsyning

Langt den overvejende del af de indkøbte informationsressourcer til AU er digitale i form af e-tidsskrifter, databaser og e-bøger, og kun en lille del papirbaserede i form af bøger og tidsskrifter. På de digitale ressourcer var der i 2018 7,7 mio. downloads samt 8,2 mio. søgninger i databaser.

Biblioteket forventer, at indkøbsprofilen fortsat vil forskubbe sig hen mod digitale ressourcer på bekostning af trykte materialer med skyldig hensyntagen til fakultetsspecifikke behov og ønsker. Bl.a. har Biblioteket i 2019 indgået aftaler med forlagene Cambridge og Taylor & Frances om såkaldte EBA- indkøb (Evidence Based Accession). Aftalerne åbner op for adgang til en meget stor og attraktiv e-bogsportefølje hos de to forlag for AU, og Biblioteket vil forsøge at forlænge aftalerne i 2020.

For at dække forventede stigende priser på e-licenserne i de såkaldte "Big Deal"-aftaler har AU i 2020 bevilget ekstra 1,9 mio. kroner som et rammebeløb til at dække de faktiske prisstigninger. Det betyder, at omfanget af licensporteføljen kan fastholdes på 2019-niveau.

Der er i 2020 afsat 6,5 mio. kr. til indkøb af trykte materialer, hvilket er det samme niveau som i 2019. Hovedprincippet for indkøb af denne materialetype er ikke længere samlingsopbygning, men sker efter det brugerdrevne "just-in-time"-princip, hvor der indkøbes på det tidspunkt, den enkelte bruger foreslår trykt materiale til indkøb.

De samlede budgetterede udgifter til materialeforsyning på AU i 2020

E-ressourcer	52,0 mio. kr.*
Trykte ressourcer	6,5 mio. kr.
I alt	58,5 mio. kr.

**Heri medregnet 1,9 mio. kr. som AU har bevilget som rammebeløb til dækning af stigende/faktiske udgifter til indkøb af e-licenser.*

Biblioteket repræsenterer AU i forbindelse med de løbende forhandlinger med Copydan. En stikprøveundersøgelse, som gennemføres på nationalt plan i 2018-2020, bliver på AU gennemført som et samarbejde mellem AU og KB. Gennemførelse af Copydan undersøgelsen afsluttes på AU i 2020. Prisforhandlingerne fortsætter på baggrund af resultaterne fra undersøgelsen.

Biblioteket vil i 2020 arbejde på at implementere digitale løsninger i brugergrænsefladen, som gør det nemmere for forskere at anbefale indkøb af informationsressourcer.

KB køber årligt digitale materialer for ca. 125 mio. kr. til betjeningen af AU, KU og RUC. At sikre permanent adgang til købte digitale informationsressourcer er en del af KB's rammeaftale 2020-23 med Kulturministeriet.

Særlige fakultetsforhold

Det er med Arts aftalt, at KB i 2020 sammen med Arts evaluerer indkøbspolitikken om fysiske materialer.

[10]

Skematisk oversigt over KB-services inden for materialeforsyning og biblioteks- og søgesystem

Service	Beskrivelse	Målgruppe
Anskaffelse af e-ressourcer	KB anskaffer e-ressourcer, der kan tilgås via AU's netværk	AU's ansatte og studerende
Anskaffelse af fysiske materialer - samlinger	KB anskaffer, klargør og tilgængeliggør fysiske materialer. Lån af materialer fra andre biblioteker (fjernlån) og lån til andre biblioteker i kraft af lånesamarbejdet Logistik mellem biblioteker	AU's ansatte og studerende
Semesterlitteratur-/pensumservice	KB indkøber og opstiller semesterlitteratur på semesterhylder, eller udarbejder digitale pensumlister med referencer	AU's undervisere og studerende
Biblioteks- og søgesystem	KB stiller biblioteks- og søgesystem til rådighed, som giver brugerne adgang til at søge i bibliotekets ressourcer og bestille/reservere	AU's ansatte og studerende

Forskerservice, Open Science og Data Management

Biblioteket vil igangsætte følgende indsatser/aktiviteter:

- Biblioteket vil understøtte forskerne i arbejdet med forskningsdata management gennem undervisning og vejledning i data management, FAIR-principperne, DMP Online og arkiveringsmuligheder. Biblioteket vil understøtte forskerne i arbejdet med analyse af forskningsdata gennem undervisning og vejledning i analyse- og visualiseringsværktøjer.
- Formidle viden om Open Science politikker, principper og metoder på digitale platforme.
- Understøtte AU's arbejde med Open Science gennem formidling af best-practices på relevante områder, blandt andet inden for FAIR-principperne.
- Udvikle services, der aktivt bidrager til forskernes digitale kompetencer inden for Open Science – herunder kendskab til metoder, værktøjer, åbne data og open repositories.
- Bygge data labs på biblioteksenheder med fokus på formidling af open research software, analyse af åbne data, og visualiseringsredskaber.

[11]

Skematisk oversigt over Bibliotekets forskerservices

Forskerservice	Beskrivelse	Primære målgruppe
Ph.d.-undervisning	Kurser i informationssøgning, referencenhåndtering, forskningsevaluering, ophavsret m.m.	Ph.d.-studerende
Tekstlighedsscreening	Screening af Ph.d.-afhandlinger og doktordisputater for eventuel tekstlighed i Ithenticate	Ph.d.-studerende og AU Ledelsen (Servicen udføres på HE og NAT-TECH).
Bibliometriske analyser	Bibliometriske analyser af forskningsproduktionen, herunder citationsanalyser	Fakultetsledelse, institutledelse og forskergrupper
Litteratursøgninger til Systematiske Reviews	Udarbejdelse af søgestrategi samt udarbejdelse af den konkrete søgning i samarbejde med den enkelte forsker	Ph.d.-studerende og forskergrupper
Data labs	Undervisning og vejledning i analyse- og visualiseringsværktøjer	Ph.d.-studerende, kandidatstuderende
Undervisning i Open Science	Undervisning i Open Science og FAIR principperne	Ph.d.-studerende, kandidatstuderende
Open Access Vejledning og berigelse	Vejledning i Open Access publicering samt konkret Open Access berigelse	Forskere, Ph.d.-studerende og AU Ledelse
Validering af PURE artikler	Central validering af peer-reviewed artikler	Forskere og AU Ledelse
Kontaktbibliotekar	Kontaktbibliotekaren har kontakt til og dialog med forskeren for at kunne tilbyde målrettede services og tilpassede løsninger	Forskere
Ophavsret	Vejleder i brug af billeder, video, licenserede artikler m.m.	Forskere, undervisere
Data Management	Undervisning i data management og FAIR principperne	Ph.d.-studerende, kandidatstuderende
Dataanalyse	Undervisning og vejledning i analyse- og visualiseringsværktøjer Organisering og facilitering af datasprints	Studerende, Ph.d.-studerende og forskere Forskere og studerende
Digital publiceringsservice	Drift og udvikling af publiceringsplatforme Tidsskrift.dk og ebooks.au.dk/au/ , som sikrer åben og	Forskere

[12]

Forskerservice	Beskrivelse	Primære målgruppe
	FAIR adgang til tidsskrifter publiceret i Danmark	
Litteratursøgning	Vejledning og sparring i forhold til søgestrategi og søgeproces	Forskere
Referencehåndtering	Undervisning og vejledning i referenceværktøjet EndNote	Forskere

Studierettede services

Biblioteket vil igangsætte følgende indsatser/aktiviteter:

- EDU-IT Kompetenceudvikling

Biblioteket vil i løbet af de næste år øge kompetencerne i forhold til at udvikle bl.a. videoer, podcasts, animationsfilm, chatrum m.m.

- Didaktisk kompetenceudvikling

Biblioteket vil løbende kompetenceudvikle tilstedeværelsesundervisningen og inddrage blended learning som didaktisk og pædagogisk metode:

- Udvikle e-læringsobjekter. Såvel generiske som objekter der er mere målrettet indlejring i enkelte kursusforløb. Biblioteket vil udvikle e-læringsvideoer indenfor bl.a. ophavsret og referencehåndtering som kan bruges på tværs af kurser og uddannelser. For at sikre relevans er det vigtigt at samarbejde med alle relevante interessenter; bl.a. vil biblioteket have øget fokus på at bruge co-creation som metode, både hvad angår samskabelse med studerende og forskere.
- Med implementering af nyt bibliotekssystem i 2019 får biblioteket mulighed for at tilbyde værktøjet Leganto, som er et værktøj, der kan bruges til at udarbejde pensumlister. Leganto er koblet til Bibliotekssystemet og er kompatibelt med de fleste LMS-systemer. Formidling af dette værktøj vil kræve en tæt dialog med undervisere m.m.
- Biblioteket vil, hvor det er muligt, også sikre en fri og åben adgang til undervisningsmateriale via både nationale og internationale repositories. Biblioteket følger således de internationale strømninger i forhold til Open Educational Resources (OER).

At styrke de studerendes digitale dannelse er en del af KB's rammeaftale 2020-23 med Kulturministeriet, og biblioteket har i 2020 som mål at øge antallet af digitale læringsobjekter, som kan tilgås via universiteternes platforme med 10 % i forhold til 2019. Arbejdet i AUL/AU indgår i dette resultatmål.

Skematisk oversigt Bibliotekets studierettede services

Studieservices	Beskrivelse	Primære målgruppe
Undervisning på bachelor- og kandidatniveau	Kurser i litteratursøgning, akademisk integritet, kildekritik, referencehåndtering m.m.	Alle studerende
Udvikling af e-læringsobjekter	Udvikling af e-læringsobjekter med fokus på brugerens behov for studieunderstøttende tiltag fra biblioteket	Studerende i samarbejde med undervisere
Plageringskontrol af opgaver på bachelor- og kandidatniveau	Vejledning af undervisere i brug af Urkund og øvrige spørgsmål i god citationspraksis (på forespørgsel)	Studerende og undervisere
Hjælp til litteratursøgning	Hjælp til selvhjælp Hjælp i Biblioteket	Alle studerende
Hjælp om ophavsret	Publicerer tekst og e-læringsobjekter til library.au.dk og LMS Vejledning om ophavsret i forbindelse med opgaver (brug af billeder, artikler m.m.)	Studerende og undervisere
Pensumlister (fremadrettet også Leganto)	Formidle korrekte pensumlister	Undervisere og studerende
Fagsider	Formidle relevante hjemmesider	Studerende

Pure, Open Access, Analyse og Ledelsesinformation

Biblioteket vil i 2020 igangsætte indsatser inden for følgende områder:

AU Pure

Studenterafhandlinger i Pure

- En løsning for udstilling af studenterafhandlinger (Specialer) i bibliotekssystemet for hele universitetet forventes klar i 2020 og i det omfang som ophavsretten tillader det.

Test af Pure standardportal

- AU Pure vil i samarbejde med AU afprøve mulighed for en prøveopsætning og test af Pure standardportalen med henblik på afklaring af fremtidig portalløsning.
- Implementering af Pure standardportalen er afhængig af beslutningsprocesser, samt afklaring af systemejerskab og systemarkitektur- og understøttelse på AU. Biblioteket vil derfor arbejde på at få spørgsmålet om ny portal opprioriteret i digitaliseringsstrategien.

Forbedre kommunikationsindsatsen til universitetet

Biblioteket ønsker at styrke kommunikationen omkring Pure, Open Access og ledelsesinformation i forhold til universitetet og følgende konkrete initiativer skal gennemføres i 2020:

[14]

- AU Pure vil lancere en ny og forbedret Pure hjemmeside, som blandt andet indeholder nyhedssektion.
- AU Pure har til hensigt at etablere en digital kommunikationsplatform henvendt til universitetets Pure brugere. Der bliver udarbejdet plan for mulige arkitekturer og integration med AU-systemer. De konkrete muligheder kan udfoldes, når KB i løbet af 2020 har lagt sig fast på, hvilke værktøjer man vil tage i brug.

Samarbejde med relevante partnere, netværk og projekter

- AU Pure vil etablere et samarbejde med universitetets Ph.d.-skoler mhp. bedre og mere konsistent registrering af Ph.d.-afhandlinger og support af Ph.d.-studerende.
- AU Pure vil etablere et samarbejde med forskningsstøtteenheden mhp. at opdyrke og formidle større viden om projekter, ansøgninger og bevillinger i Pure.

Open Access

Forbedre kommunikationsindsatsen til universitetet:

- Opdatering af Open Access information på KB/AU Library hjemmesider
- Videreudvikling af relevante tilbud omkring KB/AU Librarys support, Open Access berigelse og Open Access publicering

Analyse og ledelsesinformation

- Biblioteket vil styrke kompetenceudvikling inden for Open Science og Bibliometriske analyser.

Særlige fakultetsforhold

Biblioteket har aftalt med Arts og BSS, at man yder hjælp til den enkelte forsker i forbindelse med hurtig inddatering i Pure og Open Access berigelse.

På HE og Nat-Tech baseres upload af publikationer i Pure i langt højere grad på automatisk download fra forlag og databaser. På HE/Nat-Tech har Biblioteket aftalt, at man en gang årligt henvender sig til forskerne med henblik på at opfordre til upload af accepterede manuskripter i forbindelse med Open AccessOA.

Skematisk oversigt over bibliotekets services inden for Pure og ledelsesinformation

Service	Beskrivelse	Målgruppe
Pure - validering	AU Pure validerer publikationer, plejer og vedligeholder datakvaliteten i forbindelse med den årlige høst til AU i tal og BFI	Forskere, afdelingsledere, institut og centerledere, fakultetsledelse og universitetsledelse
AU Pure hjemmeside	Vejledning og information til brugerne	Forskere, brugere af Pure
Kommunikation	Direkte eller gennem årlig kommunikation til ledelse	Afdelingsledere, institut og centerledere, fakultetsledelse og universitetsledelse
Pure support	Betjening og besvarelse af henvendelser gennem AU Pure mailboks	Forskere, brugere af Pure
Hurtig Inddatering	Biblioteket tilbyder en formular til hurtig inddatering af publikationer i Pure	Forskere
Automatisk upload af publikationer fra databaser og forlag	Biblioteket tilbyder denne mulighed i det omfang, det er muligt	Forskere
Open Access berigelse	Biblioteket yder støtte og vejledning med henblik på at leve op til AU's Open Access politik og den nationale Open Access strategi. Biblioteket yder hjælp til den enkelte forsker på Arts og BSS, mens man på HE og Nat-Tech udfører en årlig henvendelse til forskerne med henblik på at indhente accepterede manuskripter	Forskere
Høst til Open Access indikatoren	Biblioteket beriger data med Open Access i forbindelse med høst til Open Access indikatoren. Efterfølgende leveres analyser af tallene til universitetsledelsen/fakultet og institutter	Universitetsledelsen
Analyse og ledelsesinformation	Biblioteket leverer ledelsesinformation i form af Pure - udtræk og andre typer publikations- og citationsopgørelser til universitetsledelse, fakultetsledelse, institut/center/afdelingsledelser. Ledelsesrapporterne udarbejdes i tæt samarbejde med rekvirenterne	Afdelingsledere, institut og centerledere, fakultetsledelse og universitetsledelse

De fysiske biblioteker

Biblioteket vil igangsætte følgende indsatser/aktiviteter:

- Biblioteksanalyse om den fremtidige struktur for fysiske biblioteker gennemføres i samarbejde med AU. Der udestår en endelig beslutning om antal biblioteker og serviceniveau.
- Undersøgelser og aktiviteter til fastholdelse af de studerende i attraktive studiemiljøer på bibliotekerne
- Forsøg med fysiske Labs
- Implementering af UX metoder til undersøgelse af de studerendes behov
- Kompetenceudvikling i UX metoder på tværs af bibliotekerne

Skematisk oversigt over Bibliotekets services på de lokale biblioteker

Service	Beskrivelse	Primær målgruppe
Print og kopi	Biblioteket stiller en print- og betalingsløsning til rådighed for de studerende (mod betaling) på alle biblioteker, samt enkelte andre steder på Campus.	Studerende
Opstilling af semesterlitteratur	Opstilling og håndtering af semesterlitteratur (bøger) enten på særskilte semesterhylder eller i håndbogssamling	Studerende
Udarbejdelse af referencekvalitetssikrede pensumlister til LMS	Udarbejdelse af digitale pensumlister med referencer til bøger, artikler, skannede dokumenter som AU's undervisere har arkiveret i AU's LMS og links til online ressourcer hos KB	Studerende på BSS Specialservice for BSS
Vejledning/vagtordning	Hjælp til studerendes litteratursøgning og informationssøgning. Hjælp til referencehåndtering og andre informations-/litteratursøgningsmæssige problemer	Studerende, ansatte, walk-in users
Forskellige typer læsepladser	Biblioteket stiller forskellige typer arbejdspladser til rådighed, som understøtter de studerendes behov for gruppearbejde, stillelæsning og afslapning	

Bilag: Servicemål

Dette bilag beskriver servicemål for udvalgte biblioteksydelser som KB leverer til AU. Beskrivelsen omfatter dels en kort beskrivelse af ydelsen, dels servicemål herfor på tværs af fakulteter og endelig eventuelle gensidige afhængigheder for ydelsen. I de tilfælde, hvor der er aftalt særlige fakultetsmæssige servicemål er disse anført.

Analyse og Ledelsesinformation

Beskrivelse	KB/AU Library og AU Pure leverer på baggrund af data fra Pure ledelsesinformation og bibliometriske rapporter til universitetsledelsen, fakultetsledelserne, samt institutter og centre.
KB's ydelser	Der foreligger ikke et fast servicekatalog for Analyse og Ledelsesinformation. Eksempler på ydelser er: – Rådgivning og support omkring bibliometriske metoder – Rapportudtræk fra PURE blandt andet i forbindelse med akkrediteringer, forskningstilsyn, benchmarking, strategiske projekter, kommunikation – Support, sparring, rådgivning og dataleverancer til forskere/forskergrupper ifm. lokale projekter som akkrediteringer, benchmarking o.l., – Publikationsopgørelser – Citationsopgørelser – Koordinering og kvalitetssikring af rapportgrundlag i forhold til datagrundlag, metode og formidling i form af forklarende noter – Oplysning/formidling af udmeldinger fra styrelsen/ændringer i BFI systemet som en løbende rådgivning og support

Betalingsløsning om print og kopi til studerende

Beskrivelse	KB leverer en cloud-printløsning, som giver studerende adgang til print og kopi mod betaling samt scanning af materialer uden betaling. Løsningen skal være selvfinansierende og prispolitikken afspejler dette. KB's ydelse omfatter – Drift og udvikling af printløsning – Indkøb/opstilling af sort/hvid/farve multifunktionsmaskiner/printere i dialog med fakulteter/institutter – Tilsyn med multifunktionsmaskiner/printere, herunder opfyldning af forbrugsstoffer, papir, udskiftning af slidte dele, fejlmelding og kontakt til leverandør – Support af brugere og udarbejdelse af vejledninger – Fastlæggelse af brugerbetingelser og prispolitik AU's ydelse omfatter – Lokaler til multifunktionsmaskiner/printere – Adgang til AU's netværk, herunder printer-VLAN
-------------	---

[18]

Betalingsløsning om print og kopi til studerende

- Samarbejde med KB's It-afdeling om tekniske forhold i forhold til løsningen, jfr. Rammeaftalens pkt. 4.3.

Servicemål

- Priserne afspejler selvfinansieringen
- MyPrint har en opetid på 99,5 %
- Planlagte driftsafbrydelser annonceres med 7 dages varsel
- Løsningen understøtter print af dokumentformaterne: Microsoft Office, OpenOffice, PDF, JPG, GIF, PNG, TIF, BMP
- Løsningen kan som minimum benyttes med betalingsløsningerne: Dankort/VISA-Dankort og MobilePay

Biblioteker

Beskrivelse KB driver biblioteker på AU efter aftale med fakulteterne. Bibliotekerne er omdrejningspunkt for KB's fysiske services, herunder biblioteksfaglig vejledning for studerende/forskere/ledelse/administration, adgang til biblioteksressourcer som bøger og tidsskrifter, udlån og aflevering af biblioteksmaterialer, adgang til studiearbejdspladser, studiemiljøunderstøttende faciliteter samt publikumsfaciliteter som print og kopi, scannere og internetforbindelse. Bibliotekerne drives under betegnelsen AU Library.

Servicemål

- Biblioteksbetjeningen samt bibliotekernes indretning og faciliteter lever under hensyn til fakultetets prioriteringer op til brugerforventninger på bachelor, kandidat og forskerniveau
- Der er døgnadgang til alle biblioteker, bortset fra AU Library, Campus Emdrup og varierende bemanningstid efter aftale med fakulteterne.

Biblioteker

- AU Library, Campus Emdrup
- AU Library, Kasernen
- AU Library, Moesgård
- AU Library, Nobelparken
- AU Library, Bartholins Allé
- AU Library, Fuglesangs Allé
- AU Library, Herning
- AU Library, Sundhedsvidenskab
- AU Library, Skejby (AUH)
- AU Library, Katrinebjerg
- AU Library, Ny Munkegade
- AU Library, Katrinebjerg

Biblioteks- og søgesystemer

Beskrivelse	KB sikrer stabil adgang til at benytte biblioteks- og søgesystemer, som giver brugerne adgang til at søge i bibliotekets ressourcer og foretage bestilling/reservation af materialer. M.h.t. KB's betjening af AU med et biblioteks- og søgesystem er det en forudsætning, at AU: - Sikrer at der i henhold til særskilt aftale sker eksport af data om universitetets ansatte og studerende med henblik på løbende opdatering af bibliotekets brugerregister - Sikrer at KB's medarbejdere har adgang til at arbejde i de af universitetets digitale platforme og systemer, hvori biblioteksydelserne leveres mhp. at integrere søgning i relevante brugergrænseflader - Ved serviceafbrydelser og systemnedbrud skal KB have adgang til at varsle dette via AU's foretrukne kommunikationskanaler
Servicemål	Driftssikre søgesystemet, så der er en opetid på 99,5 % pr. år, bortset fra planlagte og varslede opgraderings og udviklingslukninger. AU sikrer at KB modtager en månedlig eksport af data om ansatte og studerende med henblik på løbende opdatering af bibliotekets brugerregister. - KB sikrer en månedlig opdatering af bibliotekets brugerregister med henblik på automatisk oprettelse og nedlæggelse af brugerkonti på grundlag af data om universitetets ansatte og studerende leveret fra AU - KB varsler serviceafbrydelser i adgangen til biblioteks- og søgesystemer med minimum fem arbejdsdage og via de kommunikationskanaler, som AU stiller til rådighed herfor - KB sikrer færrest mulige login-procedurer for brugerne i forbindelse med adgang til reservation/bestilling - Parterne sikrer i fællesskab, at dataudveksling mellem AU og KB til enhver tid lever op til gældende lovgivning.

E-ressourcer: Digitale bøger, tidsskrifter og databaser

Beskrivelse	KB anskaffer efter dialog med fakultetet e-ressourcer, der tilgås via universitetets netværk, til brug for universitetets ansatte og studerende. Hvor det er muligt teknisk, rettmæssigt og økonomisk skal ressourcerne også kunne tilgås via fjernadgang/hjemmeadgang.
Servicemål	- Porteføljen af e-ressourcer svarer til hvert fakultets faglige prioriteringer - Porteføljen af e-ressourcer afspejler hvert fakultets økonomiske prioriteringer

It-baseret indhold og services

Beskrivelse KB sikrer bibliotekets brugere adgang til opdateret information, services, selvbetjening og vejledninger integreret i AU's webunivers. Primært under betegnelsen AU Library og via library.au.dk, men også som en integreret del af AU's medarbejder.au.dk eksempelvis om Pure, Open Access og undervisningsmateriale på AU's LMS.

AU understøtter de elektroniske links mellem bibliotek og universitet, herunder:

- Adgang til AU's CMS-plattform og tilknyttede produkter, sidesystemer, AU-ID, CDM, webshop-løsning etc. for KB's webredaktører tilknyttet library.au.dk
- Adgang til at benytte AU's webanalyseværktøjer
- Adgang til at modtage grafisk assistance, AU-billeder, fonte, grafikker og lign. via AU's relevante administrative funktioner
- Adgang til at modtage support, vejledninger mv. om AU's CMS-plattform og andre relevante systemer, som AU benytter i relation til arbejdet med web
- Sikrer at udvikling af AU's webunivers med betydning for bibliotekets services involverer KB
- Adgang til at KB i dialog med AU kan trække på AU's it-ressourcer og it-kompetencer i forbindelse med udvikling af services baseret på AU's systemer
- Adgang til AU's LMS
- Information om AU's IP-adresser

KB's AU Library-indhold og services leveret via AU's webunivers er afhængig af AU's administrative understøttelse for så vidt angår driftssikkerhed og varsling af serviceafbrydelser mv.

Servicemål

- Indhold og services overholder indgåede kontrakter samt gældende lovgivning for så vidt angår tilgængelighed og benyttelse, databeskyttelse, persondatalovgivning etc.
- Indhold og services leveret via AU's webunivers under betegnelsen AU Library er målrettet universitetets forskere, undervisere og studerende
- Indhold og services leveret via AU's webunivers tager højde for de lokale behov på fakultetet og i fagmiljøerne
- Services integreres så vidt muligt i de systemgrænseflader, hvor brugerne i øvrigt varetager opgaver eller tilgår andre AU-services
- Indhold opdateres løbende med henblik på at brugerne oplever at KB's information og services mv. er relevante, brugervenlige, retvisende og målrettede
- Der gennemføres løbende brugerundersøgelser og analyser af brugsstatistikker mv.

For ARTS

KB driver websitet skolehistorie.dk

Kontaktbibliotekarer

Beskrivelse	KB's forskerservices leveres gennem kontaktbibliotekarer og er tilpasset de enkelte fakulteters behov, herunder behovet for tilstedeværelse i nærmiljøerne. Kontaktbibliotekaren har nærhed til/dialog med forskeren for at kunne tilbyde målrettede services og tilpassede løsninger.
Service mål	– Forskerne får en entydig og enkel indgang til biblioteket gennem kontaktbibliotekarerne – KB leverer under betegnelsen AU Library målrettede services til forskerne – Hver afdeling har minimum en kontaktbibliotekar tilknyttet – Forskeren vil blive kontaktet senest to arbejdsdage efter henvendelse – Servicen leveres primært i tidsrummet kl. 8.00-15.30

Open Access berigelse

Kort beskrivelse	KB yder støtte og vejledning med henblik på at leve op til AU's Open Access politik og den nationale Open Access strategi.
KB's ydelser	KB/AU Library yder hjælp til den enkelte forsker efter to forskellige modeller:

Arts og BSS

På Arts og BSS foregår OA-berigelsen efter en publication-by-publication model, hvor hver enkelt publikations OA-potentiale søges realiseret i dialog med forfatteren.

HE og Nat-Tech

På de fakulteter foregår OA-berigelsen efter en prioriteret indsats, hvor en så stor del af publikationerne som muligt søges OA-realiseret ved databerigelse. Derudover udføres en årlig henvendelse til forskerne med henblik på at indhente accepterede manuskripter til publikationer der ikke kan OA-realiseres på anden vis.

Rapportering

Efter offentliggørelse af Open Access Indikatorens resultater, typisk medio april, leveres analyse af resultatet til UFFE.

Plagiatkontrolsystemer/ tekstlighedsscreening

Beskrivelse	Bachelor- og Kandidatniveau KB understøtter systemejer af AU's plagiatkontrolsystem om bachelor- og kandidatuddannelser. Herunder sikrer KB koordinering mellem aktører med tilknytning til plagiatkontrol. KB understøtter endvidere opsamling og formidling af systemteknisk viden om, og erfaringer med brugen af AU's plagiatkontrolsystem, bl.a. gennem brugersupport og brugerundervisning. Endelig understøtter KB gennem undervisning og e-lærings kurser i god citationspraksis AU's indsats over for de studerende i forhold til at undgå plagiering. Ph.d.-niveau (på HE og Nat-Tech) KB er systemejer af tekstlighedsscreeningsystem om Ph.d.-afhandlinger og disputater, som screenes for tekstlighed for at understøtte AU's fokus på videnskabelig redelighed.
Servicemål	Bachelor- og Kandidatniveau – KB supporterer Urkund på hverdage inden for normal arbejdstid (8.00-15.30). – I ferier/helligdage henviser vi til Urkunds egen support i det omfang de har åbent (dette fremgår via webside og mail-reply). – KB sikrer at såvel undervisning som e-læringskurser om god citationspraksis, som understøtter forebyggelse af plagiat er pædagogisk og biblioteks-fagligt kvalitetssikret Ph.d.-niveau (på HE og Nat-Tech) HE: AU Library, Sundhedsvidenskab har inden for tre arbejdsdage screenet afhandlingen og sendt svar til Ph.d.-skolen, jfr. aftale. Nat-Tech: AU Library, Nat-Tech har inden for fem arbejdsdage efter modtagelsen screenet afhandlinger og sendt svar til Ph.d.-skolen, jfr. aftale.

Pure: Systemejerskab – Forvaltning

Beskrivelse	KB varetager systemejerskabet af Pure, som en service for AU. Systemforvaltningen er forankret i enheden AU Pure under KB/AU Library.
KB's ydelser	Kontakt til leverandør AU Pure varetager kontakten til Pures leverandør Elsevier, Aalborg. Kontakten omfatter løbende dialog omkring drift og performance, planlægning af opgraderinger samt fejlmelding af systemet. Rådgivning af AU ifm. nye tiltag og tendenser inden for forskningsregistrering- og formidling AU Pure rådgiver universitet om nye tiltag og tendenser inden for forskningsregistrering og forskningsformidling. Denne rådgivning omfatter, men er ikke begrænset til udvikling inden for CRIS, udstilling, lagring og benyttelse af data, den Bibliometriske Forskningsindikator og Open Access Indikatoren. Rådgivningen retter sig mod alle niveauer på universitetet. Etablering af Best Practice for forskningsregistrering- og formidling Under hensyn til systemets rammer og universitetets interesser fastsætter AU Pure Best Practice for forskningsregistrering og forskningsformidling på AU. I det omfang det er relevant dokumenteres Best Practice igennem interne procedurebeskrivelser samt vejledninger rettet mod universitetets Pure-brugere. Kommunikation til AU omkring Pure AU Pure kommunikerer to gange årligt, i november og februar, til universitetets institutter omkring hhv. registreringsdeadline den 15. januar (udsendes i november) og status på institutternes indberetning (udsendes i februar). Herudover kommunikerer AU Pure løbende med relevante aktører omkring drift og særlige forhold. Endelig driver AU Pure et nyhedsbrev og <i>AU Pure netværket</i> der er et åbent videndelingsforum for alle Pure-brugere med redaktionelle opgaver i Pure. Repræsentation af AU i nationale netværk AU Pure repræsenterer AU i relevante nationale netværk, herunder arbejdsgrupper og netværk under det danske Pure-samarbejde, den danske Pure brugerkreds under Elsevier, systemets leverandør, samt Referencegruppen for Forskningsregistrering under Styrelsen for Forskning og Uddannelse. Repræsentation af AU i den nationale Pure-styregruppe Pure systemejerskab repræsenterer AU i den nationale Pure-styregruppe.
AU's ydelser	– Systemdrift og hosting af Pure. – Systemejerskab- og forvaltning af den nuværende custom Pure Portal. – Tegning af Pure-licens. – Hensigtsmæssigt budget til systemændringer og opdateringer. – Ansvar for synkronisering af person- og organisationsstamdata til Pure fra hhv. Medarbejderstamkortet og enhedsregisteret. – Sikrer at deadlines for registrering af publikationer overholdes.

Pure: Systemejerskab – Drift

Beskrivelse KB varetager systemejerskabet af Pure, som en service for AU.

KB's ydelser **Opdatering af Pure**
AU Pure opdaterer Pure i samarbejde med AU IT og inden for rammerne af AUs change management politik og retningslinjer.

Servicemål

AU Pure opdaterer Pure til seneste version minimum tre gange om året i forbindelse med major releases og derudover efter behov. I forbindelse med opdatering af ny major release, bestræber AU Pure sig på at opdatere inden for en måned fra første patch.

Vedligehold af Pure hjemmesiden på AU Web

AU Pure vedligeholder og udvikler Pure hjemmesider under Medarbejderservice på AU. Vedligehold sker i AUs CMS.

Servicemål

AU Pure ajourfører Pure hjemmesiden så indholdet er up-to-date med gældende Best Practice og Pure systemversion.

Brugeradministration i Pure

Systemforvalter administrerer bruger- og rollestyring i Pure, herunder tildeling og fratagelse af roller.

Servicemål

Systemforvalter administrerer bruger- og rollestyring i Pure i overensstemmelse med krav og retningslinjer fastsat i AUs Informationssikkerhedshåndbog.

Datapleje

AU Pure vedligeholder og kvalitetssikrer ikke synkroniserede stamdata i Pure, herunder eksterne personer, eksterne organisationer, tidsskrifter, udgivere og begivenheder.

Servicemål

Intet servicemål.

Kvalitetssikring ifm. høst til den Bibliometrisk Forskningsindikator (BFI)

AU Pure kvalitetssikrer alle AU publikationer indenfor scope således at udstillede publikationer lever op til BFI-regler og -retningslinjer. AU Pure håndterer derudover konflikter for AU publikationer efter endelig høst og sikrer kontakt til Styrelsen for Forskning og Uddannelse ifm. høst og konflikthåndtering.

Servicemål

AU Pure kvalitetssikrer samtlige publikationer inden for scope inden endelig høst og håndterer alle konflikter efter endelig høst.

Pure: Systemejerskab – Drift

Understøttelse af Hurtig inddatering i Pure

KB/AU Library understøtter Hurtig Inddatering i Pure. Understøttelsen består i manuel registrering af publikationer uploadet til Pure via funktionaliteten 'Hurtig Inddatering'.

Servicemål

KB/AU Library registrerer samtlige publikationer uploadet til Pure, forudsat at publikationerne er udgivet inden for 2 år af aktuelt kalenderår. Publikationer udgivet før registreres ikke i Pure, selvom de uploades via 'Hurtig Inddatering'.

Global import

AU Pure importerer publikationer tilknyttet AU og AUH fra databaserne Scopus og Web of Science. Den globale import er en service for AU's forskere, men ansvaret for fuldstændighed af registrering i Pure påhviler stadig den enkelte forsker.

Servicemål

AU Pure importer samtlige publikationer tilknyttet AU og AUH indekseret i Scopus og Web of Science, forudsat at publikationer er udgivet inden for 1 år af aktuelt kalenderår.

Validering af registrerede publikationer

AU Pure validerer alle publikationer registreret i Pure udgivet indenfor 2 år af aktuelt kalenderår. Valideringen omfatter verificering af bibliografiske metadata. Korrekt kategorisering og angivelse af peer review påfalder den enkelte forsker.

Registrerede publikationer inddeles i to kategorier; 'Prioriteret' og 'Ikke-prioriteret'. Publikationer i førstnævnte kategori omfatter publikationer i scope for hhv. Den Bibliometriske Forskningsindikator og Open Access Indikatoren, samt publikationer af typen Rådgivning. Prioriterede publikationer valideres ved opslag mod publikationen eller autoritativ post. Ikke-prioriterede publikationer søges så vidt muligt valideret ved opslag mod publikation eller autoritativ post, men kan også valideres udelukkende ved gennemgang af registrerede metadata.

Servicemål

AU Pure validerer alle publikationer registreret i Pure udgivet indenfor 2 år af aktuelt kalenderår. AU Pure garanterer, at publikationer indberettet før registreringsdeadline 15 januar er valideret senest 1. marts. Publikationer indberettet efter registreringsdeadline d. 15. januar søges valideret inden BFI-høst d. 15 juni. AU Pure garanterer dog ikke at publikationer indberettet efter deadline valideres.

Leverance af data til årsberetning og AU Økonomi

AU Pure leverer efter valideringsdeadline d. 1. marts en opgørelse over AUs forskningsproduktion for det foregående år til AU i Tal/Universitetets årsberetning. Opgørelsen er baseret på validerede publikationer.

Når BFI-point for det gældende analyseår er endelige, typisk primo september det efterfølgende år, leverer AU en opgørelse over BFI-point fraktioneret på fakultetsniveau til AU Økonomi.

Pure: Systemejerskab – Drift

Service mål

Indeholdt i det ovenstående.

Drift af den centrale Pure support

AU Pure varetager support af AUs pure-bruger gennem postkassen pure@au.dk.
Supporten sker gennem sagsbehandlingssystemet NSP.

Service mål

AU Pure svarer på henvendelser til pure@au.dk indenfor to arbejdsdage.

Samlinger

Beskrivelse

KB anskaffer fysiske materialer (primært bøger og trykte tidsskrifter) til brug for universitetets forskere og studerende, efter dialog med fakulteter. Materialerne indgår i KB's samlede materialebestand, og opstilles i lokale samlinger på bibliotekerne eller i fælles magasiner i overensstemmelse med konkrete behov.

Materialer i lokale samlinger og lokale magasiner på bibliotekerne skal understøtte de tilknyttede fagområder i overensstemmelse med hvert fakultets behov og prioriteringer. Hertil kommer KB's centrale magasinfaciliteter, fælles logistik samt fjernlån fra danske og udenlandske biblioteker, som samlet set skal sikre forskere og studerende en hensigtsmæssig og fleksibel informationsforsyning.

For ARTS

Særsamlinger på Arts er anført i særskilt notat.

Service mål

Materialer i lokale samlinger og lokale magasiner på fakultetsbiblioteker prioriteres og tilpasses i dialog med fakultetet, således af samlingerne understøtter de til en hver tid tilknyttede fagområder.

Udgangspunktet er:

- AU Library, Nobelparken
 - AU Library, Kasernen
 - AU Library, Katrinebjerg
 - AU Library, Moesgård
 - AU Library, Campus Emdrup
 - AU Library, Bartholins Allé
 - AU Library, Fuglesangs Allé
 - AU Library, Herning
 - AU Library, Sundhedsvidenskab
 - AU Library, Ny Munkegade
 - AU Library, Katrinebjerg
 - Samlinger uden for Aarhus
-
- KB sikrer daglig logistik vedrørende materialer på hverdage
 - KB sikrer daglig opstilling af bestilte materialer på afhentningshylder
 - KB udbringer materialer til udvalgte afdelinger på Kasernen, Katrinebjerg og i Nobelparken (mod betaling)

[27]

Samlinger

- Materialer postforsendes mod betaling til Foulum, Flakkebjerg, Årlev, Kalø, Roskilde og Silkeborg

Semesterlitteratur/pensumservice

Beskrivelse KB tilbyder at indkøbe og opstille semesterlitteratur på semesterhylder eller udarbejder digitale pensumlister med referencer. Dette sker i samarbejde med undervisere/studieledere på de enkelte uddannelser.

For BSS

Pensumservice: KB udarbejder referencekvalitetssikrede pensumlister i samarbejde med de enkelte undervisere med links til onlineresourcer.

Servicemål

Semesterhylder

- Semesterhylder opstilles i henhold til pensumlister og afspejler disse
- Materialet markeres som "ikke til hjemlån", så flest mulig brugere sikres adgang til at benytte materialet

Pensumservice om BSS

- Generelt er mere end 90 % af pensumlisterne færdiggjorte og returneret til underviserne senest 3 uger efter modtagelse af udkast til pensumlister

Systematisk informationssøgning

Beskrivelse KB tilbyder under betegnelsen AU Library hjælp til at udarbejde informationssøgninger via bibliotekets søgesystem, databaser, licensbelagte e-ressourcer og andre relevante kilder. Denne service medvirker til at sikre kvalificerede informationssøgninger, der danner grundlag for videnskabelige publikationer, herunder monografier, artikler, reviews, systematiske reviews samt forsknings- og myndighedsopgaver m.m.

Servicemål

- Almindelige henvendelser fra forskere på mail om informationssøgning besvares senest fem arbejdsdage efter modtagelse
- Forskere der ønsker et møde i forbindelse med bistand til at udarbejde strukturerede søgninger imødekommes senest fem arbejdsdage efter henvendelse
- Studerende der ønsker hjælp til de systematiske litteratursøgninger har mulighed for at møde op på de lokale biblioteker og få hjælp. Det er ikke muligt for de studerende at booke tid.

For Arts og Nat-Tech

- Forskere kan få hjælp til at udarbejde strukturerede søgninger efter forudgående aftale
- Ved større strukturerede søgninger gives en overslagspris senest 14 dage efter henvendelse

For Arts og BSS

Systematisk informationssøgning

- Systematiske søgninger skal i videst muligt omfang finansieres via projektmidler
- Mindre søgeopgaver for forskere af op til 1 times varighed tilbydes uden beregning

Undervisning i informationskompetence

Beskrivelse KB's undervisning i litteratursøgning, referencehåndtering, citationspraksis og kildekritik i relation til akademisk praksis understøtter udviklingen af de studerendes informations- og studiekompetencer. Informationskompetenceundervisning kan integreres i uddannelsernes ECTS-belagte uddannelsesaktiviteter.

Undervisningen tilrettelægges i tæt samarbejde med institutternes faglige miljøer i henhold til uddannelsernes behov, og tilpasses til det enkelte undervisningsforløbs læringsmål med henblik på at kunne supplere den ordinære undervisning for så vidt angår indhold, niveau og progression. Undervisningen tilbydes som tilstedeværelsesundervisning, e-forløb og e-tutorials på AU's LMS.

Servicemål

- Informationskompetenceundervisning understøtter de studerendes akademiske kompetencer
- Informationskompetenceundervisning tilrettelægges under hensyn til uddannelsernes behov og tilpasses til det enkelte undervisningsforløbs læringsmål
- Informationskompetenceundervisning, herunder kurser, e-forløb og tutorials, er pædagogisk og biblioteksfagligt kvalitetssikret

Bilag 7. Oplysninger om bibliotekerne i og omkring Universitetsparken

Tabel 1. Bestand på Bibliotekerne per 31/12 2019.

Bibliotek	Bøger	CD-Rom + DVD mv.	Noder	Video	I alt
Arts, Kasernen	45.529	2.394	4.881	14	52.818
Arts, Nobel	271.482	723	3	2	272.210
Arts og Nat-Tech, Katrinebjerg	34.886	29	0	1	34.916
BSS, Bartholins Alle	98.763	57	0	0	98.820
BSS, Fuglesangs Alle	26.437	33	0	4	26.474
Net-Tek, Ny Munkegade	80.699	10	0	5	80.714
Sundhedsvidenskab	10.327	1	0	0	10.328
I alt	568.123	3.247	4.884	26	576.280

Tabel 2. Bestand af fysiske tidsskrifter per 31/12 2019.

Bibliotek	Antal bind/hæfter
Arts, Kasernen	7.984
Arts, Nobel	22.960
BSS, Bartholins Alle	41.246
BSS, Fuglesangs Alle	11.741
Sundhedsvidenskab*	

* Det meste af samlingen er flyttet til Victor Albecks Vej, derfor opgives der ingen data.

Tabel 3. Udlån per bibliotek per 31/12 2019.

Bibliotek	Udlån i alt	AU Personale	AU Studerende	Folke- biblioteker	Andre typer brugere
Arts, Kasernen	5.618	2.555	1.734	436	893
Arts, Nobel	19.985	7.035	8.763	2.177	2.010
Arts og Nat-Tech, Katrinebjerg	5.073	1.395	1.879	1.122	677
BSS, Bartholins Alle	14.943	4.006	7.194	2.043	1.700
BSS Fuglesangs Alle	8.494	1.496	4.203	1.893	902
Nat-Tek, Ny Munkegade	1.033	608	231	84	110
Sundhedsvidenskab	4.589	584	1.933	1.583	489
I alt	59.735	17.679	25.937	9.338	6.781

Tabel 4. Antal besøgende per 31/12 2019*.

Bibliotek	Antal besøg
BSS, Bartholins Alle	199.163
BSS, Fuglesangs Alle	164.850
Sundhedsvidenskab	185.714
I alt	549.727

* Antal besøgende blev alene optalt for disse tre biblioteker i 2019.

Tabel 5. Undervisning 2019, Lektioner*.

Bibliotek	Lektioner
Arts, Aarhus	426,77
BSS	299,00
Nat-Tech	76,50
Sundhedsvidenskab	451,40
I alt	1.253,67

*Omregnet til lektioner af 45 minutter.

Tabel 6. Undervisning 2019, deltagere.

Bibliotek	Lektioner
Arts, Aarhus	2.768
BSS	3.666
Nat-Tech	967
Sundhedsvidenskab	5.266
I alt	12.667

Til direktør Arnold Boon, AU

Faglig kvalificering af analyserapport om fremtidens AU-biblioteker, bemærkninger fra Arts

På Faculty of Arts har analyserapporten været sendt til drøftelse i fakultetets biblioteksudvalg, i de tre institutledelser og i Artsrådet (de studerendes råd) med henblik på en faglig kvalificering af rapporten.

Alle tre institutledelser samt Artsrådet tilslutter sig de kommentarer til analyserapporten, der 14. august blev indsendt af prodekan Anne Marie Pahuus på vegne af Arts-medlemmerne af fokusgruppen. På Arts lægges der dermed stor vægt på at disse kommentarer tages i betragtning ved sagens behandling i Universitetsledelsen.

Herunder ift. scenarierne i analyserapporten må fakultetet afvise et fællesbibliotek, der ikke er en del af eller helt fysisk tæt på Arts-lokationerne, mens Arts under visse, afgørende forudsætninger er rede til positivt at overveje et Arts- og BSS-bibliotek i samme bygning på Lille Barnow-grunden.

Det er i denne forbindelse af afgørende betydning, at der bliver yderligere udredning ift. sidstnævnte i form af analyser og inddragelse af medarbejdere og studerende, for eksempel ift. fysisk betjening/tilgængelighed, indretning af biblioteket som arbejdssted for studerende og spørgsmål om digitale ressourcer.

Fakulteterne har forskellige behov, og erfaringerne fra andre fagområder ikke kan overføres til Arts' ønsker og behov. Erfaringerne fra corona-nedlukningen af KB i foråret viste, at tilgangen til biblioteksressourcer på KB/AUL er af særlig stor betydning for Arts' forskere og studerende.

Et fællesbibliotek for både BSS- og Arts-fagligheder vil for eksempel fordre, at der bliver en fagligt funderet Arts-del af biblioteket, som koordinerer tæt med de fag, uddannelser og videnskabsfelter, som et bredt humaniorafakultet inkl. teologi og pædagogisk faglighed dækker over.

For forskere og studerende på Arts er det i det hele taget essentielt fortsat at have umiddelbar adgang til at veksle mellem materialer i bred forstand, dvs. fysiske bøger, tidsskrifter, hæfter m.v. samt databaser, e-tidsskrifter m.v. - i et tæt på beliggende og fagkyndigt betjent bibliotek.

Dekanatet, Arts

Johnny Laursen
Dekan

Dato: 2. november 2020

Side 1/2

De studerende i Artsrådet pointerer blandt andet, at ”adgangen til de fysiske materialer og samlinger har vist sig altafgørende for de studerendes faglige udvikling..” og at dette har vist sig tydeligere end nogensinde før under corona-nedlukningen og desuden, at ”*beliggenhed* [er] en central faktor for brugen af bibliotekets blandt ansatte og studerende”.

En samling af det nuværende Kaserne- og Katrinebjergbibliotek anses for fornuftig i lyset af den kommende samlokalisering af fem af fakultetets afdelinger på Katrinebjerg.

I forbindelse med den faglige kvalificering er der desuden indkommet en række uddybende og præciserende bemærkninger:

- den hurtige tilgængelighed af fysiske materialer er stadig vigtig for mange af Arts’ fagligheder
- forskningens behov bør sidestilles med uddannelsernes og markeres tydeligere
- der er behov for en yderligere udredning af, hvordan digitale metoder og ressourcer skal administreres – i den forbindelse bør man f.eks. i forhold til et kommende Katrinebjergbibliotek medtænke f.eks. DigHumLab-ressourcer, NetLab og LARM – for blot at nævne nogle enkelte eksempler.
- Selv om biblioteksbetjeningen i Campus Emdrup og på Moesgård ikke umiddelbart indgår i analysearbejdet, anses det dog for sandsynligt, at betjeningen disse steder kan blive berørt af beslutninger som følge af rapporten, idet de indgår i de samlede biblioteksressourcer. Der opfordres derfor til, at beslutninger, som direkte eller indirekte berører enheder, der ikke umiddelbart indgår i analysearbejdet, ikke bør træffes, før de hviler på tilsvarende grundige analyser samt med inddragelse af medarbejdere og studerende på de pågældende lokationer.

Venlig hilsen

Johnny Laursen

Arts-medlemmernes kommentarer til rapporten 16.8.2020

Vi vil gerne takke for samarbejdet og drøftelserne i fokusgruppen, hvor vi ganske vist i den sidste del blev begrænset af COVID-19 og nedlukning. Også i det lys er det vigtigt for os at understrege, at rapportens videregående anbefalinger forudsætter en yderligere inddragelse af medarbejdere og studerende, før der træffes bindende beslutninger.

Det er under drøftelserne og, som det også konstateres i rapporten, under nedlukningen i foråret, kommet klart frem, at der er betydelig forskel på de behov og ønsker, som findes hos medarbejdere og studerende på henholdsvis BSS og Arts. Som det også bemærkes i rapporten, er adgangen til benyttelse af fysiske materialer en afgørende forudsætning for Arts' forsknings- og uddannelsesaktiviteter.

Vi vil i den forbindelse derfor anholde de formuleringer, som et par steder optræder i rapporten om den såkaldte 'græsning' i de tilgængelige fysiske samlinger. Dels er det ikke underbygget, at dette kun finder sted i begrænset omfang, og dels er det vigtigt at understrege, at den aktive omgang med de fysiske bogsamlinger m.v. er en vigtig del af forsknings- og uddannelseaktiviteterne på Arts. Det fremgår da også andre steder i rapporten, ligesom det er fremført af Arts' repræsentanter i fokusgruppen. En overførelse af BSS' erfaringer med samling af fysiske bogsamlinger i centrale, lukkede samlinger til Arts er, som både studenter- og VIP-repræsentanter for Arts har bemærket under fokusgruppens drøftelser, ikke mulig.

Vi har med interesse noteret overvejelserne om den fremtidige kompetenceprofil for bibliotekets medarbejdere. Det rejser spændende perspektiver, som vi gerne fortsætter dialogen om.

Rapporten rummer forslag om en udvikling af de fremtidige biblioteksfunktioner i retning af cafélignende rådgivnings- og støttefunktioner i forbindelse med datamanagement og brug af digitale ressourcer. Arts ønsker ikke en sådan bevægelse i retning af 'lektiecafé' og lignende. Det er vigtigt for Arts, at biblioteket i sin fremtrædelse og funktion afspejler, at det er et rum for forskning og forskningsbaserede uddannelser.

Det er samtidig vigtigt at understrege, at vi meget værdsætter samarbejdet med Det Kgl. Bibliotek om digitale metoder og ressourcer, og gerne ser dette vokse. Hvis AU Librarys aktiviteter imidlertid i sin studie- og medarbejderservice i højere grad skal rumme sådanne funktioner, må det afhænge af en mere dybtgående udredning af fakultetets og AU's indsatser inden for digitalisering m.v. Sagt på en anden måde: selv om dette er vigtige samarbejdsområder for os, så er det ikke sikkert, at AU Librarys studenter- og medarbejderrettede funktioner er det rette sted at lade dette samarbejde udvikle sig. Det kan også ske i Center for Humanities Computing eller i andre samarbejdsflader. Det kræver en nøjere udredning.

I forhold til de opstillede scenarier kan vi konstatere, at scenarie 2 er uacceptabelt for Arts. Det vil medføre, at tilgængelighed for meget store grupper af Arts-studerende og -medarbejdere vanskeliggøres; i øvrigt i strid med de anbefalinger, som findes i rapporten om adgangsveje, nærhed m.v.

Scenarie 1 og 2 har det fælles træk, at det nuværende bibliotek på Kasernearealet som følge af universitetsledelsens beslutning om at flytte de nuværende aktiviteter på Kasernearealet til Katrinebjerg, vil skulle samles med biblioteksfunktionerne på Katrinebjerg. Vi glæder os til samarbejdet om KB og de øvrige involverede fakulteter om at udvikle gode, tidssvarende biblioteksfunktioner på Katrinebjerg. Der vil i kraft af planerne for Katrinebjergområdet, uanset om man vælger scenarie 1 eller 2, ske en samling af biblioteksfunktioner.

Der resterer derfor i valget mellem scenarie 1 og 2 fsv angår de tørre fakulteter alene spørgsmålet om, hvorvidt man skal samle Arts-biblioteket i Nobelparken med BSS' bibliotek, f. eks. således som foreslået i rapporten på Lille Barnowgrunden. Arts finder ikke, at der for nærværende findes et tilfredsstillende beslutningsgrundlag for en sådan beslutning, men er indstillet på at undersøge muligheden yderligere. En række i dag endnu ukendte forhold vil i den sammenhæng være afgørende for Arts' fremtidige stillingtagen. Den fremtidige udvikling af de øvrige funktioner på Lille Barnowgrunden, herunder aktiviteter af betydning for studiemiljø, evt. øvrige forsknings- og uddannelsesaktiviteter, vil være af afgørende betydning for, om fakultetet vurderer, at tabet af umiddelbar nærhed for forsknings- og uddannelsesmiljøet i Nobelparken opvejes af andre gunstige forhold. Hertil kommer som oven anført, spørgsmålet om, hvorvidt en fysisk samlet biblioteksfunktion vil kunne honorere både Arts' og BSS' forventninger til de fremtidige biblioteksfunktioner. Det må udredes nøjere. Endelig er det som tidligere bemærket for Arts af afgørende betydning, at en beslutning først tages efter en forudgående inddragelse af berørte medarbejdere og studerende og efter tilvejebringelse af et bedre belyst beslutningsgrundlag.

Hvis svaret på disse spørgsmål i sidste ende besvares negativt, er det vor opfattelse, at scenarie 3 må komme i spil, dog med den tilføjelse, at der under alle omstændigheder vil ske en samling af biblioteksfunktioner på Katrinebjerg.

Vi er opmærksomme på, at der bag disse overvejelser ud over det faglige udviklingsperspektiv for biblioteksfunktionerne, også ligger vigtige ressourceovervejelser. Vi er fuldt ud indstillede på at finde løsninger på disse spørgsmål, som altid i dialog med KB.